درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ
» » վեցամսեայ 70 »
» » եռամսեայ 40 »
Օտար տէրութեանց համար տարեկան 40 Ֆրք
» » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փօստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական [illegible] ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ԿՈՎԿԱՍԻ ԳՈՐԾԵՐ

Թիֆլիզէն, պատահական թղթակից մը կը ղրկէ մեզ հետեւեալ տխուր նկարագրութիւնը՝ Կովկասի Հայոց արդի կացութեան.

Բոլոր այն խիստ միջոցները, զորս կառավարութիւնը վերջին տարիներում ձեռք առաւ մեր հասարակական և կրթական հաստատութիւնների դէմ,—ուսումնարանների փակումը, բարեգործական ընկերութիւնների իրաւանց սեղմումը, եկեղեցական շատ խնդիրների մեզ համար ոչ այնքան էլ ուրախալի վերջաւորութիւնը, միքանի լրագիրների խափանումը, քաղաքային վարչութեանց իրաւունքների սահմանափակումը և մի շարք այդպիսի մեզ համար մեկը միւսից աւելի ծանր կարգադրութիւններ,—եթէ ոչ բացառապէս՝ գոնէ ըստ մեծի մասին արդիւնք էին բարձրագոյն կառավարութեան առաջ Վելիչկօի պէս չարամիտ անձանց տարիների ընթացքում սերմանած զրպարտութիւնների և անհիմն բամբասանքների։ Աւելորդ է ի հարկէ կանգ առնել այն հարցի վրայ թէ ինչն է ստիպում այդ զրպարտիչներին՝ իրենց անիրաւ վարմունքով կոտրելու շատ բարենպատակ հիմնարկութիւնների վարկը. դա շատ պարզ է մեզ համար։ Լինում են ծառայողներ, որոնք՝ մի միայն նրա համար որ իրենց մեծերի առաջ լաւ երեւան և ցոյց տան թէ իրենք պարապ չեն նստած՝ այլ գործ են շինում, սկսում են նոյն իսկ քամու ջաղացների դէմ կռուել, և մի այնպիսի անմիտ հալածանք սկսել՝ իրենց տեղը բոլորովին հանգիստ նստած մարդոց դէմ, որ մարդ չգիտէ ծիծաղէ՞ դըրանց վրայ թէ զարմանայ նրանց անամօթ լրբութեան. իրենք էլ գիտեն իրենց ասածների սուտ լինելը, իրենք էլ գիտեն որ մի ափ Հայերը Կովկասում զբաղուած են իրենց օրեկան աշխատանքով, բայց լիրենց ի՞նչ. իրենք ստանան իրենց ապասածը. նըրանից յետոյ ինչ ուզում է լինի։

Եթէ Վելիչկօն մէջքից կէս է լինում իրեն որպէս անձնուէր և հարազատ ռուս ցոյց տալու, «որը ցանկանում է ամենայն ջանքով բոլոր օտարազգիներին ռուսացնել, ոչնչացնելով նրանց լեզուն և կրօնը, հաւատացէք նրա համար այդ միայն որ իր թերթին՝ Կավկազի հրատարակութիւնը աւելի երկար ժամանակով մնայ իր ձեռքում։ Այդ թերթը կառավարութեան սեպհականութիւնն է, որ նրա հրատարակութիւնը իւրաքանչիւր անգամ մի քանի տարով տալիս է իր նշանակած մարդկանց, յատկացնելով նրանց մեծաքանակ նպաստ։ Բացի այդ, Կավկազի ստացումը բոլոր պաշտօնական տեղերում պարտաւորիչ է. այնպէս որ այդ բոլորը միասին տալիս է թերթի հրատարակչին մի քանի տասնեակ հազար րուբլի եկամուտ տարեկան։ Եկէք հիմայ այդպիսի իւղոտ պատառը ձեռքից թողէք. հեշտ բան չէ, պարոններ, եւ ահա՛ Վելիչկօն փրփուրը բերանին ամէն րոպէ յիշում է իր անձնուիրական զգացումները, պարզում է իր ուղղութիւնը Կովկասը ռուսացնելու գործում։

Վելիչկօեան խումբը չէր կարող հաշտ աչքով նայել Կովկասի գիւղացիների ցոյց տուած հիւրասիրութեան՝ իրանց մօտ եկող հաստատուող ազգակիցների մասին, և ահա նա իր ծրագիրների մէջ որ էր թոյլ չտալ որ երկրի տեղական տարրերը հանրային ծառայութիւնների մէջ մըտնեն, կառավարչական կապանքներ վեր առնեն, որ ձեռք անցնեն երկրի հանքային հարստութիւնները, որ ձայն ունենան քաղաքային վարչութիւնների մէջ, աւելացրեց և մի նոր յօդուած. Կովկասը խիտ կերպով բընակեցնել ռուսներով, բերելով և տեղաւորելով հայ գիւղերում ռուս գաղթականներին։

Եւ ահա այսօր իրականանում է այդ ծրագիրն էլ։

Զ՚այելով որ մեր գիւղացիք իրենք արդէն հողի սաստիկ կարիք ունին. չնայելով որ նրանք գրեթէ սեղմուած են իրարի վրայ, մինչդեռ Ռուսաստանում կան լայնատարած և անմըշակ ահագին տարածութիւններ, այնուամենայնիւ ռուս գաղթականներին բերում հազարաւորներով տեղաւորում են մերոնց կողքում, յատկացնելով նրանց ամենալաւ մասերը գիւղերում։ Եւ դա բաւական չէ. կարդացէք թէ ինչ են գրում մեր թերթերից մէկում.

«Մեր գիւղը տեղաւորել են ահագին թուով ռուս գաղթականներ, տալով նըրանց գիւղի ամենալաւ մասը. տեղացիներից պահանջում են որ յանձնեն նրանց և իրենց արտերի արդէն հասած հունձի կէս մասը. գիւղացիք համաձայնում են, և առաջարկում են եկւորներին՝ հնձել եւ վեր առնել իրենց մասը. սակայն այդ վերջինները առարկում են որ իրենք ծանօթ չեն հնձելու տեղական եղանակին և գործիքներին, և կառավարչական պաշտօնեաներն էլ պահանջում են որ գիւղացիք իրենք հնձեն, պատրաստեն, և պատրաստի ցորենը տան այդ մարդկանց»։

Այդպիսով մեր նոր հարեւաններին—աւելացնում է թղթակիցը—գիւղը տուեց մօտ 20,000 րուբլիի հացահատիկ։ Մի խոշոր նուէր, գիւղի համար, եթէ կարելի է միայն նուէր համարել դրան։

Եւ չնայելով այդ բոլոր օրինակներին որ Կովկասում տեղացի թէ՛ գիւղացի՛ք և թէ՛ քաղաքացիք անտրտունջ և ուրախութեամբ են վերաբերւել դէպի իրենց հարեւանները, առանց կրօնի և ազգութեան խտրութիւն դնելու, այնուամենայնիւ այդ անպիտ և չահախնդիր հրապարակախօսները չեն դադարում իրենց ամենօրեայ սուտ զրպարտութիւնները թէ՛ մասնաւոր անձանց և թէ՛ Կովկասի ամբողջ Հայերի դէմ, պահանջելով նրանց դէմ աւելի և աւելի սահմանափակումներ։

Ահա՛ մեր դրութիւնը ներկայումս։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

«ԹՐԱԽՈՄ»ԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Գալով թրախոմ կոչուած աչքի հիւանդութեան, որուն այս անունը հին յունարէնէն առնուած է, և զոր գաղղիացիք conjonctivite granulaire, granulation conjonctivale կամ trachome կ'անուանեն, այդ հիւանդութիւնը ունի զանազան ձեւեր և աստիճաններ, ինչպէս նաեւ բազմադիմի հետեւանքներ. և ճիշդ այս պատճառաւ ակնաբուժական տեսակէտով մեծ կարեւորութիւն ստացած է։ Զափազանցութիւն ըրած չեմ ըլլար, կարծեմ, երբ ըսեմ թէ այս հիւանդութիւնը Թուրքիոյ մէջ ամէնէն շատ տարածուած հիւանդութիւններէն մէկն է. չկայ գրեթէ գաւառ մը, քաղաք մը կամ գիւղ մը ուր քիչ շատ ծաւալ գտած չըլլայ անիկա. բայց ամէնէն աւելի Ափրիկեան գաւառներուն և Սուրիոյ մէջ կը տեսնուի իր զանազան աստիճաններով. Լիբանանի մէջ համեմատաբար քիչ է. Փոքր Ասիոյ գաւառներուն մէջ ալ շատ տարածուած է, այնպէս որ ամէն ակնաբոյժի ներկայացած գաւառացի հիւանդներուն չըսեմ հարիւրին յիսունը՝ գոնէ քսանէն-երեսունը թրախոմով վարակուած հիւանդներէ կը բաղկանայ։

Թուրքիոյ եւրոպական մասին մէջ հիւանդութիւնը աւելի քիչ տարածուած է. լեռներու բարձանց վրայ խիստ քիչ անգամ կը տեսնուին թրախոմ ունեցող հիւանդներ, մինչդեռ լեռներու ստորոտը և կամ դաշտերու մէջ գտնուած քաղաքներու և գիւղերու մէջ յաճախ կը պատահի. կլիմայի խոնաւութիւնը և տաքութիւնը ինչպէս նաեւ ապականեալ օդը և անմաքրութիւնը՝ հիւանդութեան սաստկացման և ծաւալման կը նպաստեն։

Թրախոմը բացարձակապէս տարափոխիկ հիւանդութիւն մըն է։ Տարափոխումը ընդհանրապէս տեղի կ'ունենայ անձեռոցներու և թաշկինակներու միջոցաւ, այսինքն հիւանդի մը գործածած անձեռոցը կամ թաշկինակը եթէ ուրիշ մը կամ ուրիշներ գործածեն, անոնք ալ հաւասարապէս կրնան վարակուիլ թրախոմ հիւանդութեամբ։ Երբեմն ալ այդ հիւանդութեան աղտեղութիւնները պարունակող փոշիներ տարափոխման պատճառ կ'ըլլան. նոյնպէս ճանճերը որոնք հիւանդներու աչաց աղտեղութիւնը ուրիշներու աչաց վրայ փոխադրելով՝ հիւանդութեան ծաւալման կը նպաստեն։

Թրախոմը ամէնէն աւելի աղքատիկ դասուն մէջ տարածուած հիւանդութիւն մըն է, այսու հանդերձ միջին և բարձր դասն ալ բոլորովին զերծ չէ այդ հիւանդութենէն։ Այն ամէն պարագաները որոնք ընդհանուր առողջութեան կը վնասեն, ինչպէս բնակարաններու, օդի և լոյսի անբաւականութիւն, խոնաւութիւն և անմաքրութիւն, բազմաթիւ անձանց պզտիկ բնակարաններու մէջ խառնուիլը, քնճռութիւն, չարաչար աշխատութիւն, սոյն հիւանդութեան սաստկանալուն և երկարատեւութեան պատճառ կ'ըլլան։

Թրախոմին ընթացքը ընդհանրապէս երկարատեւ է, այնպէս որ ամիսներ և երբեմն տարիներ ալ կը տեւէ. միայն մասնաւոր պարագաներու, մանաւանդ տաք երկիրներու մէջ իր ընթացքը ժամանակ ժամանակ կը փոխուի և տեւողութիւնը համեմատաբար աւելի կարճ ըլլալով հանդերձ, հիւանդութիւնը տարբեր և ծանր երեւոյթ մը կ'առնէ։ Շատ անգամ հիւանդութիւնը արտաքուստ ծանր երեւոյթ մը չի ցուցներ մինչեւ որ խառնակութիւն մը պատահի որով հիւանդութիւնը ծանր հանգամանք կը ստանայ, և եթէ նոյն միջոցին հիւանդը անմիջապէս բժըշկական օրինաւոր խնամքի չենթարկուի և կամ ապօրինաւոր միջոցներով դարմանուի, հետեւանքը շատ ծանր և անջնջելի կրնայ ըլլալ, այնպէս որ ամէնէն նպաստաւոր պարագային մէջ իսկ խառնակութեան հետեւանօք տեսութիւնը քիչ շատ պղտոր կը մնայ. բայց կրնայ նաեւ պատահիլ որ հիւանդը իր տեսողութիւնը ըստ մեծի մասին և մինչեւ իսկ բոլորովին կորսնցնէ։ Այս կերպով, աչաց զօրութիւնը կորսնցնողներ բազմաթիւ են և ասոնց թիւը ագիտութեան և աղքատութեան հետ աստիճանաբար կ'աւելնայ։

Հոս տեղն է ըսելու որ երբեմն ալ թրախոմի այս ցաւալի հետեւանքներուն պատճառը դժբաղդաբար բժիշկ, մանաւանդ կալող բժշկի պակասութիւնն է, բան մը որ գաւառներու մէջ շատ անգամ կը պատահի, իսկ եթէ սոյն հիւանդութիւնը ինչպէս նաեւ անոր առաջ բերած խառնակութիւնները առանց ժամանակ կորսնցնելու բժշկական օրինաւոր, թէեւ քիչ մը երկարատեւ խնամոց ենթակուին, կրնան կատարելապէս բուժուիլ և ամէնէն ծանր պարագաներու մէջ անգամ այնպիսի աննշան հետքեր թողուլ որ հիւանդը գրեթէ կատարելապէս ապաքինած կրնայ համարուիլ։

Քանի որ խնդիրը թրախոմի նման ծանր և ցաւալի հետեւանքներ ունեցող հիւանդութեան մը վրայ է, հարկ կը համարիմ զայն ուրիշ տեսակէտով մըն ալ քննել։ Անշուշտ ընդհանուր բժշկութիւնը շատ ընդարձակ արուեստ մը եւ գիտութիւն մըն է միանգամայն, այնպէս որ, ամէնէն ուշիմ և ամէնէն աշխատասէր բժիշկին համար իսկ անկարելի է ընդհանուր բժշկութեան պարունակած բազմաթիւ մասնագիտութեանց մասին կատարեալ հմտութիւն ունենալ։ Այս բանս թէեւ անժխտելի ճշմարտութիւն մըն է, սակայն, իւրաքանչիւր բժիշկ առանց մասնագէտ մը ըլլալու կրնայ լաւ հմտութիւն ունենալ գոնէ այնպիսի հիւանդութեանց մասին որոնք ոչ թէ միայն ծաւալմամբ, այլ և իրենց յառաջ բերած յոռի հետեւանքներովը մարդկային սեռին համար ճշմարիտ աղէտ մըն են։ Այդ հմտութեանց պէտքը կ'աւելնայ մանաւանդ անոր համար որ նոյն հիւանդութեանց գործելիք չարիքներուն օրինաւոր խնամքներով առաջքն մը կարելի է դնել։ Այս կարգէն է ահա թրախոմ հիւանդութիւնը զոր բժիշկը խնամքով դարմանելով՝ մարդկութեան ամենակարեւոր ծառայութիւն մը մատուցած ըլլալու ուրախութիւնը եւ փառքը միանգամայն կրնայ վայելել։

* * *

Թրախոմով վարակուած անձինք ըլլան տղայ, պատանի և կամ չափահաս, իրենց աչաց հիւանդութեան աստիճանին համեմատութեամբ լուրջ աշխատութեան և գործօն կեանք վարելու քիչ շատ անկարող են ընդհանրապէս։ Երեւակայեցէք ուշիմ եւ տաղանդաւոր դպրոցական աշակերտ մը որ դժբաղդաբար վերոյիշեալ հիւանդութեամբ վարակուած ըլլայ. կարելի չէ որ այդ աշակերտը՝ հակառակ իր փափագին և ունեցած ընտիր յատկութեանց, յարատեւութեամբ իր դպրոցական դասերուն հետեւի, վասն զի, նախ և առաջ, իր աչքերու հիւանդութեան պատճառաւ ուրիշներուն չափ աշխատելու անկարող է. երկրորդ, պարբերաբար պատահած հիւանդութեան սաստկացած խառնակութեանց հետեւանօք ստիպուած է ժամանակ ժամանակ շաբաթներով և ամիսներով դպրոցը չկարենալ յաճախելու տխուր հարկին մէջ գտնուիլ, և այս կերպով նոյն աշակերտը կա՛մ իր ընկերներէն շատ աւելի ուշ դպրոցական շրջանը կ'աւարտէ կամ առանց իր ուսմունքը կարենալ լրացնելու ցաւ ի սիրտ դպրոցէն վերջնականապէս կը հրաժարի։ Միւս կողմէ, արհեստական կամ առեւտրական ասպարէզին մէջ գտնուող աշխոյժ և գործունեայ անձինք, եթէ ունին այդ հիւանդութիւնը, չկարենալով իրենց գործով պէտք եղածին պէս զբաղիլ և երբեմն ալ իրենց զբաղմունքները երկար ատեն ընդմիջելու դատապարտուելով, հետզհետէ անկեալ վիճակ մը կ'ունենան։ Վերջապէս եթէ երբեք թրախոմի ծանր և անջնջելի հետեւանքները կրելու դժբաղդութիւնը ունենան, ա՛լ այս տեսակ անձինք գործելու բոլորովին անկարող բեռ մը միայն կը դառնան մարդկային ընկերութեան վրայ։

Հետեւաբար, թրախոմ կոչուած աչքի հիւանդութիւնը մարդկային սեռին համար նիւթապէս և բարոյապէս մեծ վըտանգ մը նկատելով, պէտք է անյապաղ անոր դէմ մեր բոլոր ուժովը մաքառիլ և այդ հիւանդութեան յառաջդիմութեան ինչպէս նաեւ ծաւալման առաջքը առնել այն ամէն միջոցներով զորս բարեբաղդաբար բժշկութիւնը իր տրամադրութեան ներքեւ ունի։

Թրախոմը ճանչնալ և ուրիշ համանման հիւանդութիւններէ զանազանելը, ինչպէս նաեւ այդ հիւանդութեան դէմ պէտք եղած բժշկական դարմանները գործածելը՝ բժիշկին գործն է միայն, վասն զի ան է միակ ձեռնհաս անձը այդ բանին. այսուհանդերձ, առողջապահիկ պատուէրներու օրինաւոր կիրարկութիւնը մեծապէս կը նպաստէ հիւանդութեան ծաւալման առաջքը առնելու և անոր ընթացքը մեղմացնելու կարեւոր գործին. ուստի հարկ անհրաժեշտ է որ հանրութիւնը լաւ գիտնայ այս հիւանդութեան նկատմամբ իր բռնելիք ընթացքը։

Երբ տան մը մէջ թրախոմ մտնէ, այդ հիւանդութիւնը ոչ միայն ունեցողին՝ այլ նաեւ իր տարափոխիկ հանգամանքով միւս անդամներուն ալ աչաց վտանգ կը սպառնայ. հետեւաբար հիւանդ եղողը և չեղողներն ալ մասնաւոր խնամքներու ենթարկուելու են։ Հիւանդը ինքզինքը կանոնաւոր յարատեւութեամբ դարմանել տալէ զատ, պէտք է նաեւ զգուշանայ այն ամէն պատճառներէն որոնք հիւանդութեան սաստկանալուն կը նպաստեն, ինչպէս են անմաքրութիւնը, սաստիկ լոյսի և տաքութեան, նաեւ փոշիներու և ուժգին հովի ազդեցութեան ենթարկուիլը. նոյնպէս ապականեալ օդի մէջ բնակիլը, քընհատութիւնը և չարաչար աշխատութիւնը, մանաւանդ արուեստական լոյսով։ Այս տեսակ հիւանդութիւններու համար օգտակար է օրուան մէջ քանի մը անգամներ եթէ ոչ ասպանելսական՝ գոնէ եռացած գաղջ ջուրով աչքերը լուալ և սեւ կամ կապոյտ ակնոցներով արեւու ազդեցութենէն պահպանել զանոնք։

Իսկ հիւանդութենէ զերծ եղողները պէտք է զգուշանան հիւանդին անձեռոցը կամ թաշկինակները գործածելէ, ինչպէս նաեւ միեւնոյն ամանին մէջ երեսնին լուալէ։ Վերջապէս տան մէջ գտնուած սպասաւոր և սպասուհիներու, բայց մանաւանդ կաթնտուներու աչքերը լաւ մը քննուելու են, ծառայելէ կամ պաշտօնավարելէ առաջ, վասն զի անոնք ալ շատ անգամ հիւանդութեան տարափոխման պատճառ կ'ըլլան։ Արդ, եթէ այս ըսածներս տան մը համար կարեւոր են, որչա՛փ առաւել դպրոցներու, մանաւանդ գիշերօթիկ դպրոցներու համար ուր բազմաթիւ աշակերտներ տարիներով միեւնոյն յարկին տակ կ'ապրին։ Այս պէտքը, կարծեմ, ինքնին կը հասկցուի և որ և է բացատրութեան կարօտ չէ։

ՏՈՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ԱՃԷՄԵԱՆ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ Սարգուար քաղաքին մէջ երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են նախորդ ամսուն, մեծամեծ վնասներ պատճառելով շրջակայ գիւղերուն որոնցմէ մէկ քանին բոլորովին աւերակ դարձեր են։

ՌՈՒՍԻՈՅ «Հաղորդակցութեան Ճանապարհներու» նախարար իշխան Խիլկօվ Սեպտ. 24ին Թիֆլիզ հասեր է։

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԷՐԶՐՈՒՄ

Գաւառներու ամերիկեան հաստատութիւններ.— Բերք եւ արմտիք.— Առեւտրական հրապարակը.— Ձմռան նախապատրաստութիւններ.— Վաշխառուներ։

Ժամանակէ մը ի վեր, դժգոհութեան արձագանգներ կը կարդացուին հայ մամուլին մէջ ամերիկեան հաստատութեանց դէմ. Հեռուէն ու մօտէն ստացուած մասնաւոր նամակներն ալ նոյնը կը հաստատեն։ Այնթապի և Մարզուանի ամերիկեան գոլէճներու մէջ մանաւանդ աշակերտաց դժգոհութիւնը կը չէզոքուի։ Սկզբունքի և գաղափարի անհամաձայնութիւններ կը տիրեն նոյն հաստատութեանց վարիչներուն և ուսանողներուն միջեւ։ Վերջերս Մարզուանու Անաթոլիա Գոլէճին Թոքաթցի թոշակաւոր ուսանողներէն շատեր ա՛լ չկրնալով տանիլ նոյն հաստատութեան պաշտօնէից ընթացքը, խօսք մէկ ընելով՝ կը հրաժարին Գոլէճէն։ Ամսոյս 16ին, Թոքաթի Առաջն. Փոխանորդ Հայրը Սանասարեան վարժարանի վարչութեան հեռագրաւ ծանուցած է թէ Թոքաթցի 14 թոշակաւոր ուսանողներ, նոյն օրը ճամբայ ելած են դէպ ի Էրզրում, Սանասարեան վարժարանին աշակերտելու համար (*)։ Սոյդ գիրերէ կ'իմանանք թէ ուսանողներու այս առաջին կարաւանին ուրիշներ ալ պիտի հետեւին, համոզուած ըլլալով որ Մարզուանու այդ Գոլէճը ո՛չ իր ուղղութիւնը պիտի փոխէ և ո՛չ պիտի կարողանայ «երբեմնի փայլուն դիրքը» գրաւել Փոքր-Ասիոյ մէջ։ Կը շնորհաւորենք և կը քաջալերենք այս պատանիները, որ այժմէն իսկ կրցած են հասկնալ բնատոհմիկ և հիմնական կրթութեան մը առաւելութիւնները՝ օտար հաստատութեանց բաղդատմամբ։ Բարի գալուստ կը մաղթենք իրենց։

—Տարւոյս բերքերը, Նահանգիս մէջ, տեղ տեղ նախորդ տարուանին հաւասար էին, տեղ տեղ ալ 20-25 առ 100 պակաս։ Արմտեաց գները այս պահուս շատ բարձր են անցեալ տարուան հետ համեմատելով. սակայն այս թանկութիւնը արմտեաց կարգ մը շահադէտ վաճառականներու բռնած ընթացքին հետեւանքն է առաւելապէս, քան թէ բերքերու այնքան նուազութեան։ Կ'իմանանք թէ կուսակալ Վսեմ. Ռէճիֆ փաշա իր ազդու ջանքերով կը հետամտի այս թանկութիւնը բառնալ հնար եղածին չափ, չթոյլատրելով գլխաւորաբար ցորենի վաճառականներուն որ մեծաքանակ ցորեն ամբարեն։ Սօմար (64 լիտր) մը ցորենը որ ասկէ երկու ամիս առաջ 3 ոսկիի կը ծախուէր, այս պահուս, չորսուկէս ոսկիի ալ դժուարաւ կը գնուի։ Ն. Վսեմութեան ջանքերուն շնորհիւ, բոլոր ժողովուրդը կը սպասէ ակնդիր՝ գներու անկման։ Լիտր մը ալիւրը որ այսօր ութուկէս ղրուշի կը վաճառուի, եթէ վեցուկէսի իջնէ, ժողովուրդը մեծ դիւրութիւն պիտի վայելէ։ Հալած իւղին լիտրը 54 ղրշ. ի, իսկ անհալը՝ 43 45ի կը վաճառուի. պանիրն ալ շատ սուղ ծախուեցաւ։ Ուրիշ տարիներու նայելով, փայտը աժան է, մսին գինը սովորականէն վեր չէ ելած և յուսալի է որ քիչ մըն ալ իջնայ։

Մօտակայ գաւառներէն և Էրզրումի դաշտէն դէպի քաղաքս գաղթողներու հօսանքը դադրած չըլլալով, բնականաբար, ցորչափ բնակիչները աւելնան, արմտեաց և նպարեղինաց գներն ալ համեմատաբար պիտի բարձրանան։ Վաճառականներն ալ գիները կը բարձրացնեն հետզհետէ։

—Օդերը անձրեւային են. աշնան տեւ բեւեռթափը վաղուց սկսած է. դեռ կը լսուին Թռչնոց ճլուլուուքը, քանի մը շաբաթ ալ. և ահա՛ ո՛չ եւս են անոնք ալ։ Առեւտրական հրապարակը առերեւութաբար բանուկ կը տեսնուի. չուկայի մէջ եռուզեռ մը կայ թէեւ, բայց ո՛չ անցեալ տարուան նման։ Շրջականերէն այս եղանակին մանաւանդ քաղաք կը լեցուին և կը գնեն զգեստցու կամ պատրաստ հագուստ, կօշիկ և գաղթարբերքերէն մաս մը, որոնց փոխարէն սովորաբար կու տան իւղ, կաշեր, գորգ, բուրդ, եայլն. երբեմն ալ հնչուն դրամ։ Առեւտուրը այնքան աւելի բանուկ կ'ըլլայ որչափ որ ցորենը աժան ըլլայ. ասկէ դիւրին է հետեւցնել թէ ինչո՞ւ համար այս տարի հրապարակի վրայ առեւտուրի ոգեւորութիւն չի տեսնուիր։

Ասկէ զատ, ինչպէս շատ գաւառներ նոյնպէս Էրզրումի մէջ, աշնանամուտին սովորութիւն է որ ա՛ն որ ձեռքը կրնայ բերանը տանիլ, տունը ձմրան պաշարով լեցնելու փութկոտ ջանք մը, աճապարանք մը ցուցնէ։ Այրը՝ չուկային մէջ օրն ի բուն և օր առաջ կը հետամտի իր տան ցորենը կամ ալիւրը, իւղը, փայտը, բրինձը, ձաւարը, ծեծածը, բանջարեղէնները և ուրիշ անհրաժեշտ պէտքերը աժան գնելու, իսկ կինը՝ տան մէջ, կ'աշխատի գնուածները մաքրելու, սոխելու, չորցնելու և զետեղելու։ Հոս, ձմեռը մօտակայ գաւառներէն շատ աւելի իր սպիտակ սաւանը կը տարածէ և հիւսիսի սաստիկ ցուրտը կը փչէ. այս պատճառաւ շատ կանուխ շրջակայից հետ երթեւեկը գրեթէ կը դադրի և արմտեաց ու նպարեղինաց գիները կը կրկնապատուին ու կ'եռապատկուին։ Իսկ ան որ կը ստիպուի ձմրան մէջ ամէն բան չուկայէն գնել քաշ առ քաշ, կ'երեւակայէք թէ ի՛նչ մըտատանջութեան կենթարկուի։

—Վաշխառուներ հո՛ս ալ չեն պակսիր։ Վաշխառութեան արձագանգներ մերթ ընդ մերթ Մուշէն, Բալուէն, Երզնկայէն, Բղլիսէն կը հասնին Արեւելք։ Այդ գաւառներուն Էրզրում ալ կը զուգորդի, իբրեւ վաշխառու արտադրող վայր։ Աշնանամուտին, փոքրիկ գործով կամ թոշակով ապրող մարդիկ, իրենց տան պարէնը լեցնելու նպատակաւ յաճախ կը ստիպուին փոխառութեան դիմել։ Վաշխառուները կու տան խնդրուած գումարը, 100ին ամիսը 5-7 ու կէս ղրշ. և երբեմն ալ աւելի տոկոս առնելու նպատակաւ, որով տարեկան տոկոսը 60-90ի և մինչեւ իսկ 100 ի կը հասնի. 100 ղրշ. վճարել եւ տարի մը վերջ 200 պահանջե՛լ։

Քաղաքիս մէջ չի կա՞ն արդեօք մէկերկու սակաւապէտ ու բարեսիրտ դրամատէրներ որոնք նախաձեռնութիւն ունենան ազատելու վաշխառուներու ձեռքէն նիւթապէս նեղուող արգահատելի արհեստաւորները, գիւղացիները և կրթական աշխատաւորներն իսկ։ Արդար շահ մը փոխատուին բացարձակ իրաւունքն է։ 100ին 9-12 ղրշ. սակով շատացողներ չպիտի գտնուին։

ՆՈՐԱՅՐ

Էրզրում, 25 Սեպտ.

ՈՐՍՈՐԴԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

(Շար. Երեկի թիւէն եւ վերջ)

Արեւին տակ, դաշտերու ընդարձակութեան վրայ, գետնի գօլ(1) երեսին, ղըկած(2) որսորդի անձկութիւնը սրտին մէջ՝ ժամեր անցուցած պէտք է ըլլայ մարդ՝ հասկնալու համար այն հեշտութիւնը զոր կրնայ պատճառել այդպիսի տեղ մը՝ ուր անկիւնէ մը ջուրի էհինկած(3) ակ մը կը ծծնայ(4), ծաւալելով օդին մէջ զովաշխին խոնաւութիւն մը որ չաղդուէր դուրսի մթնոլորտէն։ Ջրային բոյսեր հիւանդկախ դեղնութեամբ մը հոս ու հոն կը բուսնին, բնական աճած ցանցին մէջէն ճառագայթները կը շարմղուին վար կըրկնապատկելով դեղնութիւնը մեռելգնած(5) տերեւներուն։ Փտած, զամլաստած(6) արմատներէն՝ որոնք պատառուածքներէ դուրս կը գալարին, անհաճոյ հոտ մը ծըլած, բնակուած է հոն։

Էհ, ընկողմանած այդ ամայի շուքնոցին տակ՝ զով օդը չորցած թոքերուդ մէջ ճմարտապէս բանաստեղծական պէտք է ըլլայ... Բայց վայրկենական դաշտած(7) վիճակէ մը յետոյ՝ լուսաւէտ ընդարձակութիւններու մէջ յոգնած չմարած աչքերս տենդոտ փնտռտուքի մը կը սկսին ընկուզենիներու տերեւներուն մէջ, ու հրացանս կը գոռայ։ Ձայնը երկարաձիգ պատեպատ արձագանգով մը կը մարի. մուխը պահ մը տատանում մը կ'ունենայ ու կը ցնդի արագ. և երկվայրկենապէս կը տեսնեմ թռչունը՝ որ մէջը քար դըրուած լաթի կտորի մը պէս վար կիյնայ. ճամբան կը կառչի մորենիներու փուշերուն. յետոյ կը լսեմ անկումի խուլ ձայնը քսան քայլ ինծմէ հեռու, խոնաւ հողին վրայ։ Վայրագ ուրախութեամբ մը քովը կը վազեմ. գլուխը երկարած, կտուցը կիսովին բաց, թեւերէն մէկը ջախջախուած, արենաներկ բոլորովին ու սարսռուն, ոտքերը կծկուած կոնծած, պոչը գետին փռած՝ թռչնիկը կը հեւայ. մահամերձի սիրտեփող հեւք մը որ ներսդ կը քարատէ։ Ձեռքերուս մէջ կ'առնեմ վըն-

---

(*) Մ. Խ.— Այս աշակերտներուն մեկնումը ծանուցինք արդէն, յարակից մանրամասնութիւններով որոնք հաղորդուած էին Թոքաթէն։

(1) Գօլ=տաքութիւն։
(2) Ղըկալ=չափազանց ծարաւնալ։
(3) Էհինկել=նուազիլը (Ջուրի ակերու, աղբիւրներու)։
(4) Ծծնալ=շատ քիչ վազել։
(5) Մեռելգնի = մեռելի դեղնութիւն ստանալ։
(6) Զամլաստիլ=բորբոսիլ։
(7) Դաշտած=մտախոհ սեւեռուն։

քը․ Նայուածքը՝ հակառակ անձուն ցաւին որ զինքը կ՚այրէ, ամէնէն խշխշուկ (8) ամէնէն քնքուշ սեւեռումն ունի, սեւեռում մը որ կը սառեցնէ զիս պահ մը ու կը յիշեմ Թուրկէնէֆի Դանաճին ահարկու բացագանչութիւնը․ «Ինչո՞ւ սպաննեցիր այդ Թռչունը»․ զղջումի վաղանցիկ զգացում մը կը ցաւցնէ սիրտս․ Թռչունը ջղապիրկ ցնցումներ կ՚ունենայ, արիւնի կաթիլ մը կը կախուի սիրուն փայլուն կտուցին ծայրը, գալարում մը կը սողոսկի ամբողջ մարմինին վրայէն ու փետրալից փափուկ վիզը կը կախուի մատներէս վար։ Բնազդաբար մախաղիս կոճակը քակած եմ արդէն ու Թռչունը կը նետեմ անոր խորը՝ իրեն հետ թաղելով որսորդի խղճահարութիւնս։

Հրացանիս ձայնէն նախ կեռնեխներ, յետոյ դեղին սարեակներ խելռած (9) կ՚անցնին տերեւներուն մէջէն։ Քիչ յետոյ մեղուաքաղերու երամի մը երգերը կը լսուին․ կերկերուն հեւքոտ սոյլեր՝ որոնք հարիւրաւոր կտուցներէ իրար կը խառնուին․ երկար սուլող ճիչեր կը դաշնակաւորուին Թրթռուն գեղգեղներով։ Խումբը մօտեցած է․ երգելով կը պտուքի ընկուզենիներու կատարներուն վրայ և ես զայն կը նմանցնեմ մրժեղի (10) երամի մը որ ձիաւորին գլխուն վերեւ կը ժողվուի, կը դարձդարձի, կը պճռքի ու կը նօսրանայ յանկարծ։ Ու ասոնք ալ կը դարձդարձին այսպէս, սաւառնելով, մերթ կայնիլ փորձելով ճիւղի մը վրայ՝ որ չի կրնար կրել զիրենք ու Թեւաբախումի սիրուն խաղեր ընելով իրարու չուրջ։

Մէկ ժամ կ՚անցնի ու մախաղս խճողուած է արդէն։

Արեւը վերջալուսային բոցոտ նայուածքը կը դարձնէ վար ծիրաներփուած ամպերու եզերքէն․ ընկուզենիներուն կատարները կը կարմրին պահ մը․ կ՚ոսկեզօծուին յետոյ՝ ցոյց տալով մանրամասնութիւններ խիտ տերեւներու տակ ծածկուած։ Դեղին սարեակներ ոսկեզօծ ընդհատ գծեր կը գծեն օդին մէջ և հալածելէ ու բռնելէ յետոյ մրժեղ մը, սիրուն նազոտ Թռիչքով մը կը վերադառնան իրենց ճիւղին վրայ։ Մեղուաքաղերը հրացանիս ձայնէն՝ իրար կ՚անցնին պահ մը ու կը շարունակեն իրենց օդային խաղերը, վերը մատաղ ընկուզենիին կատարին վրայ՝ որուն բունին կրթնած եմ հիմա։

Հրացանիս վերջին գոռումը հոնկէ կը ճայթի ու անոր հետ կը մարին բոլոր ձայները Թռչուններուն՝ որոնք կ՚երթան ծածկուիլ խիտ ծառերու մէջ։

Մութը ծաւալիլ սկսած է արդէն մացառներէն վեր․ լուսինը տարտամ նշուլաւորումով մը կը լուսաւորէ երկիրն ու գիւղը՝ որ կոնակ կու տայ հեռուն սարի կողերուն։

Շանս հետ վերադառնալ սկսած եմ դէպ ի գիւղ․ մԹնշաղին մէջէն անորոշ սեւ գիծեր կը գծուին դաշտին մէջ։

Բաւական ուշ է արդէն ու ճաշելու համար ինծի կը սպասեն գիւղը, երբ հոն կը հասնիմ հարբած (11) հաոգլած։

ՎԱՀԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Մալկարա

ԶԱՊԷԼ ՏՕՆԷԼԵԱՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴԻ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ
Բ․ ԳԻՐՔ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառներուն քով, 4 ղրուշի։

ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԹՇՆԱՄԻՆ
Գրեց
ՏՈՔԹ․ ՅՈՎՍԷՓ ՏԷՐ-ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ
Գին 5 ղրուշ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Քէբթաունէն առջի օրուան Թուականով հեռագիր մը կ՚ըսէ Թէ Քրալ-Բանի մօտ Պոէրներու կողմէ երկաթուղիի զրահապատ կառախումբի մը վրայ կատարուած յարձակման պահուն մարդու կորուստ չէ պատահեր։ Թրանսվալի արեւմտեան սահմանագլուխէն նոր լուր մը չի կայ։ Քրալ-Բանի հարաւային կողմը գտնուած Մարիպոկոյի կայարանին երկաթուղիի և հեռագրական պաշտօնեաները հեռացան։

Լոնտոնէն նոյն Թուականով հեռագիր մը կը հաղորդէ ուրբաթ իրիկուն Քէբթաունէն առնուած հեռագիր մը Թէ նոյն միջոցին ճակատամարտ մը տեղի կ՚ունենայ Վրիպուրկի (Պէչուանալանտ) և Քիմպըրլիի մէջտեղը։

Քէբթաուն հասած լուրերու նայելով, Մոտտըրփվէյի (Օռանժ գետին օժանդակը) երկաթուղիի և հեռագրի հաղորդակցութիւնները խզուեր են։ Այդ գիծերը Քիմպըրլիի հարաւային կողմէն կ՚անցնին Մոտտըրփվէյ գետին վրայէն, Օռանժի արեւմտեան սահմանագլուխին մօտ։

Տուրպան հասած լուրեր կը հաստատեն Թէ Պոէրները գրաւած են Նիւքէսըլը։

Լորտ Ռոզպէրիի նամակը․ — Աւասիկ այն նամակը զոր Լորտ Ռոզպէրի ուղղեց լրագրական Թղթակցի մը․

«Ձեր նամակը մէկն է այն հազարաւոր նամակներուն զորս ամէն օր կը ստանամ, և որոնք կը գանգատին իմ լռութենէս և կը խնդրեն որ խօսիմ։ Լռելս կենալուս պատճառը այն է Թէ չեմ ուզեր նորէն քաղաքական գործերու խառնուիլ։ Իրաւ որ անցեալ տարի միջամտեցի գործի մը որուն համար պատասխանատուութիւն մը կը ծանրանար վրաս։ Այսօր այնպէս չէ։ Կրնամ, սակայն, առանց քաղաքականութեան դպչելու՝ կարծիքս ձեզի հաղորդել արդի քաղաքականութեան վրայ, վասն զի այդ կացութիւնն է որ կ՚երեւայ կուսակցութեանց բանակռիւներէն վեր։ Այս բանը չէ Թէ քննադատելու և նոյն իսկ դատապարտելու բան մը չեմ գտներ՝ Թրանսվալի հետ մեր յարաբերութիւնները վարելու եղանակին մէջ։ Այսօր ամէն բան լմնցած է։ Անօգուտ է այլեւս վիճաբանիլ Թէ ինչպէս պէտք էր որ խոհեմ կերպով հասնէինք մեր նպատակին, այսինքն մեր հայրենակիցները ազատել անտանելի և անարդար՝ հպատակութեան մը պայմաններէն և հաւասար իրաւունքներ ձեռք բերել հարաւային Ափրիկէի բոլոր սպիտակ ցեղերուն համար։

«Հարաւ-Ափրիկեան Հանրապետութիւնը, Անգլիոյ ուղղեց վերջնագիր մը որ ըստ ինքեան պատերազմի յայտարարութիւն մըն է։ Այդ յարձակումին առջեւ, անտարակոյս եմ Թէ ազգը աւելի միանալով, կուսակցութեան վէճերը յետաձգէ պատեհագոյն ժամանակներու։ Բան մը միայն պիտի ըսեմ։ Առանց քննադատել ուզելու այն քաղաքականութիւնը որով հաշտութիւն կնքուեցաւ Մաժուպա-Հիլլի ձախողուածէն ետքը, կ՚ուզեմ յայտնել խորին համոզումս Թէ այս երկրին մէջ չի կայ կառավարութիւն մը որ կարենայ կրկնել այդ տեսակ քաղաքականութիւն մը։»

Պ․ Պալֆուրի ճառը․ — Անգլիոյ գանձային նախարար Պ․ Պալֆուր անցեալ չորեքշաբթի Հատտինկթընի մէջ ճառ մը արտասանելով սապէս խօսեցաւ Թրանսվալի խնդրին վրայ․

«Չեմ գիտեր Թէ ուրիշները ի՛նչ կը մտածեն․ ես, իբր անդամ կառավարութեան պատասխանատու բանակցութեանց ընթացքին համար, կը խոստովանիմ Թէ դժբաղդ լուծումի մը յանգած ենք և ինչ որ եղած ըլլար մեր բարի կամքը, ձախողուած մը կրած է Պոէր կառավարութեան բիրտ քաղաքականութեան հետեւանքով։ Անօգուտ պատերազմ մը չգրգռեցինք․ սաչափ միայն կրնան զմեզ մեղադրել Թէ շատ յոյսով մը յուսացինք և շատ հաստատամտութեամբ փափաքեցանք։ Որովհետեւ գտնուեցան այն տեսակ մարդեր որոնք նախամեծար համարեցին իրենց գոյութիւնը վտանգի տակ դնել՝ մեր ցեղին ու լեզուին վերաբերող անձերու մերժելով օրինաւոր իրաւունքներ․ ուրեմն պարսաւը ամէն պարագայի մէջ անոնց վրայ կ՚իյնայ և ոչ Թէ մեր վրայ։ Իրաւունք ունինք ըսելու Թէ ի՛նչ փորձութիւններու որ ենթարկուինք այդ պատերազմին մէջ, որուն վերջնական ելքը վճռական և բարեբաստիկ պիտի ըլլայ մեզի համար, մեր ընելիք զոհողութիւնները մարդկութեան և քաղաքականութեան օգտին համար պիտի ըլլան։ Եթէ դուք, Պարոններ, առիթը ունենայիք հաւանելու կառավարութեան քաղաքականութեանը, ատիկա նոր ապացոյց մը պիտի ըլլար ձեր պատկանած կուսակցութեան ուղղամտութեանը և քաղաքական ոգիին։ Թոյլ տուէք որ շնորհակալութիւն յայտնեմ ձեզ Թէ՛ իմ և Թէ պաշտօնակիցներուս անունով։»

Պ․ Սթէտ, ընդհանուր խաղաղութեան ջերմ կուսակիցը որ Զինաթափութեան Դեսպանախորհուրդէն առաջ Ռուսիոյ կայսեր ներկայացած էր, սա յայտարարութիւնը ըրեր է Ուեսթմինսթըր Կազէթի Թղթակիցներէն մէկուն․ — «Պոէրները շարժեցան այնպէս, ինչպէս որ մենք պիտի ընէինք, եթէ անոնց տեղը ըլլայինք։ Անոնց վերջնագիրը սա նշանակութիւնը ունի․ «Ձեր հրացանները վերցուցէք, ապա Թէ ոչ ինքզինքնիս պիտի պաշտպանենք»։ Գալով զինուորական գործողութիւններուն, Պոէրները պիտի գրաւեն Լէնկս-Նէքի և Վրէնենի անցքերը։ Որովհետեւ ծնունդէն առաջ չենք կրնար անոնց վրայ յարձակելու վտանգին մէջ գտնուիլ, պատերազմը երկու ամիսի չափ պիտի նմանի Նահանգաց մէջ կատարուած նաւարշաւին․ միայն ճակատամարտի պատերազմ մը՝ առանց հովի կատարուած նաւարշաւի մը չափ տաղտկալի է և յոգնեցուցիչ։»

Խժդժութիւններ — Բարեյուսոյ Գլուխէն կը հեռագրեն Թայմզի․

Հարիւրապետ Պրապան՝ երեկ․ Ժողովին մէջ նախարարապետին հարցապնդում մը ըրաւ այն խժդժութիւններուն համար զորս Պոէրները Օռանժի մէջ գործած ըլլան կիներուն և տղաքներուն վրայ, Նախարարապետ Պ․ Շրէյնէր պատասխանեց Թէ խժդժութիւններ գործուած չեն և Թէ տեղական իշխանութիւնները ոչ տեղեկութիւն ունին և ոչ ալ կը հաւանին անոնց։ Նախարարապետը հրաւիրեց երեսփոխանները հաւատ չընծայել լրագիրներուն։ Պ․ Շրէյնէր կարդաց նամակը այն երկաթուղիի տնօրէնին որուն գիծին վրայ պատահած ըլլան ըսուած խժդժութիւնները։ Տնօրէնը կ՚ըսէ Թէ եղածը ծայրայեղ գրգռութեան մը արդիւնք էր կարգ մը բնակիչներու կողմէ և Թէ ոստիկանութիւնը արդէն տեղեկութիւն առած էր այդ մասին։ Ուրիշ երեսփոխան մը՝ Շրէմպրէքըր գնդապետը հարցուց նախարարապետին Թէ ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնուած են Թոյլ չտալու համար որ Բարեյուսոյ Գլուխէն ոսկի ղրկուի Թրանսվալ։ Նախարարապետը պատասխանեց Թէ հարկ եղածը պիտի ընէ գաղԹավայրին շահերը պաշտպանելու համար, բայց այդ մասին պատասխանատուութիւն չի ստանձներ։ Պ․ Շրէյնէր յարեց նաեւ Թէ Բարեյուսոյ Գլուխին կառավարութեան հետ առնչութիւն մը չունին անոնք և Թէ նախարարութիւնը, Թրանսվալի ո և է դիտողութիւն ընելէ առաջ, պիտի սպասէ ճշգրիտ տեղեկութիւն մը առնելու իրողութեանց վիճակին վրայ։

Պոէրներուն բանակը․ — Թայմզի զինուորական Թղթակիցը Սանտըրբուրթէն հետեւեալը հեռագրած է չորեքշաբթի գիշերուան Թուականով․

«Ժուպէր զօրավարը արտօնեց զիս, իբր զինուորական Թղթակից, աչքէ անցընել Պոէրներուն բանակը․ սակայն չորս օրէ ի վեր հոս գտնուելուս հակառակ, հաղորդելու շատ բան չունիմ։ Պոէրներուն ճիշդ Թիւը սահմանագլուխին այս կողմին վրայ, ութ հազար է, զանազան բանակետղերու բաժնուած որոնք ընդարձակ տեղ մը կը գրաւեն։ Ժուպէր զօրավարին և Թնդանօթներու կեդրոնը կը գտնուի Սանտսբրուիթի կայարանէն կէս մղոն և սահմանագլուխէն տասը մղոն հեռուն։ Պոէրներէ բաղկացած ջոկատներէ զատ, հոս են նաեւ իտալական ու հոլանտական զօրախումբերը։ Իւրաքանչիւրը 250 հոգիէ կը բաղկանայ։ Կան նաեւ գերմանական երկու զօրախումբեր։ Ասոնց մէկը, որուն հրամանատարն է գնդապետ Շիլ, Բիլկրիլվէյի մէջ բանակած է, Օռանժի անկախ պետութեան սահմանագլուխին մօտ։ Շրջուն պահակախումբեր խնամով կը հետազօտեն սահմանագլուխը․ բայց Ժուպէր զօրավարին հրամանաւ՝ Պոէրները պէտք չէ որ մեծ Թուով հաւաքուին սահմանագլուխին վրայ․ Նաեւ ո՛չ ոք, ի՛նչ պատրուակով ալ ըլլայ, պէտք չէ որ սահմանագլուխը անցնի։ Բանակետղերու նիւԹական կարգադրութիւնները գոհացուցիչ չեն և բառին բուն իսկ առումով կարգապահութիւն չի կայ, ինչպէս կը պահանջուի եւրոպական բանակներուն մէջ․ բայց ընդհանուր արդիւնքը բոլորովին գոհացուցիչ է։ Իւրաքանչիւր մարդ իր գործերովը միայն կը զբաղի։ Նախ և առաջ երբ Պոէրները բանակետղը ժամանեցին, ուտելիքի բաշխման մէջ անկարգութիւններ գործուեցան, բայց հիմա առատ պաշար կայ։ Միայն խմելու ջուրը պակաս է։ Բրէթորիայի ջոկատները այսօր փոխեցին իրենց տեղերը, որպէս զի աւելի մօտ ըլլան անոյշ ջուրի առուակի մը և պէտք եղած խոտը գտնեն իրենց ձիերուն համար։»

Սըր Ա․ Միլնէր եւ Պ․ Շրայն․ — Օռանժի պաշտօնաԹերԹը հրատարակած է Բարեյուսոյ Գլխի կուսակալին և Օռանժի նախագահին միջեւ փոխանակուած նոր Թղթակցութիւններ։ Սըր Ալֆրէտ Միլնէր հոկտ․ 11 Թուական հեռագրով մը հետեւեալը յայտարարեր է․

«Հոկտ․ 2էն ի վեր ձեզի ուղղած բոլոր գրութիւններուս մէջ նպատակս եղած է մարդկօրէն կարելի եղածը ընել Թոյլ չի տալու համար Թրանսվալը՝ կատարել այնպիսի գործ մը որուն հետեւանքը ըլլայ անկարելիութեան դատապարտել խաղաղական լուծում մը։ Այս նպատակս աչքի առջեւ ունենալով հանդերձ, չեմ կրնար անգլիական կառավարութենէն պահանջել որ ապահովութիւն մը տայ հարաւային Ափրիկէի մէջ բրիտանական զօրքերու գտնուելուն և անոնց առաքմանը մասին։»

— Լրագրական տեղեկութիւններու նայելով, Թրանսվալի կառավարութիւնը իր վերջնագիրը Անգլիոյ ներկայացուցչին յանձնելէ առաջ, նախապէս Օռանժի կառավարութենէն խորհուրդ հարցուցեր է Թէ ո՛րչափ պայմանաժամ տալու է Անգլիոյ։ Բրէթորիայի մէջ 24 ժամ պայմանաժամ տալ կ՚ուզուէր եղեր, բայց Օռանժի կառավարութեան պահանջմամբը յետոյ 48 ժամ որոշուեր է։

Հեծելանիներ․ — Բրէթորիայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ Թէ Թրանսվալի կառավարութիւնը արգիլեր է առանց արտօնութեան հեծելանիւի գործածութիւնը քաղաքներէն դուրս։

Հանգանակութիւն․ — Լոնտոնի լորտ-քաղաքապետը հանգանակութիւն մը բացած է Բարեյուսոյ Գլուխը հասնող փախստականներուն ի նպաստ։

Անգլիոյ Խորհրդարանը․ — Ինչպէս ծանուցեցինք, Անգլիոյ Խորհրդարանին նստաշրջանին բացումը վաղը պիտի կատարուի Թագուհիին մէկ գահաճառովը։ Լոնտոնի մէջ կը կարծուի Թէ նստաշրջանը շատ կարճ պիտի տեւէ և միայն հարաւային Ափրիկէի գործերը նկատողութեան պիտի առնուին։ Լորտ Սոլզպէրի, Խորհրդարանին գումարմանը առԹիւ, հետեւեալ շրջաբերական-հրաւիրագիրը ուղղեր է պահպանողական կուսակցութեան պատկանող Լորտերուն․ — «Մեծ կարեւորութիւն ունին այն գործերը որոնցմով պիտի զբաղի Խորհրդարանը։ Կը յուսամ Թէ Ձեր Բարձրութիւնը նոյն օրը ներկայ պիտի գտնուի։» Ինչպէս արդէն ծանուցինք, ազատական կուսակցութեան անդամներն ալ իրենց պետէն հրաւիրագիր մը ստացած են նոյն օրը անպատճառ ներկայ գտնուելու համար։

Տէյլի Թէլէկրաֆի Թղթակիցը կը հեռագրէ Թէ Նաթալի սահմանագլուխին մօտ Անգլիացիները բլուրներու վրայ պահուըտած են՝ Պոէրները Թակարդի մէջ ձգելու համար։ Անգլիացիները կ՚ամբացնեն իրենց յառաջապահ դիրքերը։ Պոէրները քարկոծեր են անգլիական պահականոց մը։

ԺՈՒՊԷՐ ԶՕՐԱՎԱՐԸ, Թշնամութիւնները սկսելէն առաջ ծանուցեր է իր բոլոր բանակետղերուն, կազմ ու պատրաստ գտնուիլ՝ խմբովին յարձակելու համար Նաթալի վրայ։

Թրանսվալի կիները․ — Հոլանտացի կրօնական մը որ Թրանսվալէն Լոնտոն հասեր է, կը պատմէ Թէ Թրանսվալի կիները մեծ Թուով կը մասնակցին պատերազմին և ամենայն արիութեամբ կը մաքառին իրենց երկիրը պաշտպանելու համար։

Քիմպըրլիէն կը գրեն Թէ սեւամորԹները միԹինկ մը գումարելով որոշեր են զինուոր գրուիլ՝ քաղաքը պաշտպանելու համար։ Զանազան ատենաբաններ յայտարարեր են Թէ սեւամորԹներն ալ սպիտակամորթներուն պէս իրաւունք ունին իրենց երկիրը պաշտպանելու։ Այդ նպատակով պատրաստուած աղերսագիրը որ հարիւրաւոր ստորագրութիւններ կը կրէ, մատուցուեր է տեղական կառավարութեան։

Գրաքննութիւնը Անգլիոյ մէջ․ — Անգլիոյ կառավարութիւնը սկսած է գրաքննութեան ենթարկել Թրանսվալէն հոն հասած հեռագիրները։ Հիմա Թրանսվալ միայն Տէլակոայի ճամբան ունի հեռագրական ազատ հաղորդակցութեան համար։ Սակայն հարաւային Ափրիկէի հեռագրական բոլոր գիծերը Անգլիոյ ձեռքը կը գտնուին, որով Տէլակոայի ճամբով առնուած հեռագիրներն ալ Անգլիոյ քոնթրոլէն պիտի չկրնան ազատիլ։

Մ․ Նահանգները եւ Թրանսվալ․ — Բազմաթիւ Ամերիկացիներ խնդրեր են իրենց կառավարութենէն միջամտել Անգլիոյ և Թրանսվալի կռիւին։ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյցով մը սապէս պատասխաներ է այդ աղերսագիրներուն․

«Նախագահ Պ․ Մաք Քինլի առաջնակարգ բազմաթիւ Ամերիկացիներու կողմէ ստորագրուած աղերսագիրներ ստացաւ Թէ Մ․ Նահանգաց կառավարութիւնը միջամտէ՝ Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը կարգադրելու համար։ Ուրիշ աղերսագիրներ ալ կը խնդրեն Անգլիոյ հետ համախորհուրդ գործել՝ Թրանսվալի մէջ ապրող Ամերիկացիներուն վիճակը բարուքելու համար և կամ Պոէրներուն օգնել՝ Անգլիոյ յարձակումին դէմ։ Պ․ Մաք Քինլի այդ մասին բան մը ընել յարմար չի դատեր։ Անգլիոյ կամ Թրանսվալի կողմը բռնելու խնդիրը միտքէն անգամ չանցըներ։ Գալով միջամտութեան, Մ․ Նահանգաց կառավարութիւնը երկու կողմէն և ոչ մէկէն այդ նպատակով առաջարկութիւն մը ստացած է․ ուստի միջազգային իրաւունքները չեն ներեր այդ տեսակ միջամտութիւն մը ընել, այդ կարգի առաջարկութիւն մը մինչեւ որ չըլլայ։ Ինչպէս յայտնի է, Մ․ Նահանգաց նախագահը անկեղծօրէն կը մաղԹէ որ երկու կողմին միջեւ Թշնամութիւնները փարատին, բայց եթէ ատիկա կարելի չըլլայ, ուրիշ բան չի մնար ընել, եթէ ոչ ջանալ որ ամերիկեան հպատակները չվնասուին։»

Բարեյուսոյ Գլուխը բնակող 595,000 Հոլանտացիներու և 194,800 Անգլիացիներու միջեւ անհամաձայնութիւն կայ, վասն զի Հոլանտացիները հրապարակաւ նպաստաւոր կը խօսին Օռանժի և Թրանսվալի։ Քաղաքին մէջ մեծ յուզում կը տիրէ։ Կը վախցուի որ բնիկները շարժում մը ընեն։ Այդ պատճառով կամաւոր ոստիկաններու խումբ մը կազմուած է՝ հազար հոգիէ բաղկացած։

Թայմզ հեռագիր մը առած է Լէտիսմիթէն Թէ Նաթալ մտնող Պոէրները տասներկու հազար հոգիէ կը բաղկանան։

Լոնտոնի մէջ մինչեւ հիմա երեսուն հազար ոսկի հանգանակուած է՝ Թրանսվալէն փախչողներուն ի նպաստ։

Գերմանիա եւ Թրանսվալ․ — Պէրլինէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ Թէ Գերմանիոյ Կայսրը Անգլիա պիտի չերԹայ, որպէս զի Թրանսվալի հանդէպ իր հետեւած ընթացքին համար Թիւր մեկնութիւն մը չտրուի։

Պիզմարքի մէկ խօսքը․ — Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ 1881ին ծագած պատերազմին ատեն Պիզմարք ըսած էր․

«Պոէրներուն նկատմամբ Անգլիոյ հետեւած ընթացքին չեմ հաւանիր։ Անգլիա, քաղաքակրթութեան օգտին համար՝ վայրենիներուն հետ պատերազմելով ծառայութիւն մը մատուցած է մարդկութեան, սակայն Թրանսվալի հետ ըրած պատերազմը վայրագութիւն է։»

* * *

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀԱԲԷՇԱՍՏԱՆ․ — Լոնտոնի լրագիրներուն մէջ հրատարակուած զեկոյց մը կ՚ըսէ Թէ Հաբէշաստանի անգլիական ներկայացուցիչ Հարրինկթըն հարիւրապետը չորեքշաբթի օրը Մարսիլիա ուղեւորեր է, ուրկէ դէպ ի Ատտիս Ապապա ճամբայ պիտի ելլէ և դեկտեմբերին հոն պիտի հասնի։ Հարրինկթըն հարիւրապետը իր հետ կը տանի մեծարժէք նուէրներ զորս Անգլիոյ Թագուհին կը ղրկէ Մենելիքին։ Այդ նուէրներուն մէջ կան երկու գեղեցիկ նժոյգ և քանի մը շուներ։ Ստուգուած չէ այն լուրը Թէ Հաբէշաստանի վեհապետը Անգլիա պիտի այցելէ։

ՎԻԼՀԷԼՄԻՆԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ․ — Լա Հէյէն կը հեռագրեն Թէ Հոլանտայի Թագուհին, Պէրլին գտնուած միջոցին, նշանուեր է Բրուսիոյ Եոաքիմ Ալպերթ իշխանին հետ որ Վիլհէլմ կայսեր ազգականը և Պրունսվիքի դուքսին որդին է։

ՎԻՆԷԶՈՒԷԼԱ․ — Վերջին հեռագրի մը նայելով, այլեւս յոյս չի կայ որ համաձայնութիւն մը գոյանայ Վինէզուէլայի կառավարութեան և ապստամբներուն միջեւ․ հետեւաբար վճռական ճակատամարտ մը անխուսափելի է։

ՍԹԷՖԱՆԻ ԱՐՔԻԴՔՍՈՒՀԻՆ․ — Բէշթայէն կը հեռագրեն․

Իրազեկ ակումբներու մէջ կը հաւաստեն Թէ Աւստրիոյ վախճանեալ Ռուտոլֆ իշխանին այրին՝ Սթէֆանի արքիդքսուհին՝ պիտի նշանուի Լէյմէր Լոնեայ կոմսին հետ։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը հաւաներ է այդ ամուսնութեան, ընտանեկան խորհուրդէ մը ետքը։ Լոնեայ կոմսը ծնած է 1863ին և Հունգարիոյ նախկին նախարար Մելքիոր Լոնեայի ազգականներէն է։ Կոմսը Հռոմի դեսպանատան մէջ քարտուղար ըլլալով, անցեալ գարնան հրաժարեցաւ դիւանագիտական ասպարէզէն և Պէթէկի մէջ Օլասիի իր դղեակը քաշուեցաւ։ Այդ դղեակն է որ կոմսին ու կոմսուհիին բնակարանը պիտի ըլլայ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՍՈՒՏԱՆ․ — Վերջերս լուր ելաւ Թէ Ֆրանսայի գաղթային նախարարը հրաման տուած է կեցնել ֆրանսական Սուտանի մէջ գտնուող արշաւախումբերը։ Այդ հրամանը, կ՚ըսեն Բարիզի Թերթերը, կը վերաբերի միայն Ուէյլֆէլ հարիւրապետին հրամայած արշաւախումբին և ընդհանուր հանգամանք մը չունի։ Այդ արշաւախումբը որ Պէյլայի շրջանակին մէջ կազմակերպուած է, նպատակ ունէր միանալ Հոթէն տ՚Օլլոնի խումբին որ Փղոսկրեայ ծովեզերքէն (արեւմտեան Ափրիկէ) ճամբայ ելած է։ Այս արշաւախումբը պարտաւորուած էր կենալ, մարդակերներու յարձակումներուն պատճառաւ։ Միւս կողմէ կ՚ըսուի Թէ Ուէյլֆէլի արշաւախումբն ալ բնիկներու կողմէ դէմ ընդունուած ըլլալուն համար հրաման ստացեր է կենալ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը կիրակի օրը Բէշթա ժամանեց։

ԳԷՈՐԳԻՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐԸ․ — Յունաստանի Գէորգիոս Թագաւորը և որդին Նիքոլա իշխանը կիրակի օրը Պէրլին ժամանեցին։ Կայարանին մէջ ընդունուեցան Թինկալաշ Բրինցլվեց դեր-գնդապետին կողմէ, որ Վիլհէլմ Բ․ի անունով բարի գալուստ մաղթեց։ Երկիրս Թագաւորը և Նիքոլա իշխանը կայսեր ու կայսրուհիին հետ ճաշեցին։

ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏՆԵՐՈՒ համաժողովը կիրակի օրը փակուեցաւ Լոնտոնի մէջ։ Յառաջիկայ գումարումը Համպուրկի մէջ տեղի պիտի ունենայ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ․ — Ռուսական Ալէքսանտր Բ․ զրահաւորը ձմեռը Պիրէոսի նաւահանգիստին մէջ պիտի անցընէ։

— Հելլէն կառավարութիւնը ծրագիր մը կ՚ուսումնասիրէ, Կ․ Պոլսոյ և պալքանեան երկիրներու դեսպանատանց մէջ առեւտրական կցորդներ կարգելու համար։

— Սիտնէյի (Աւստրալիա) հելլենական հիւպատոսը գրեր է իր կառավարութեան որ Միաուլիս մարտանաւը Ճափոն գացած ատեն Սիտնէյ ու Մէլպուրն հանդիպի, վասն զի այդ տեղերուն հելլէն գաղթականները շատ կը փափաքին տեսնել իրենց դրօշը այդ ջուրերուն մէջ․ սակայն չի յուսացուիր որ Յունաստանի ծովային նախարարը հաւանի ատոր։ Միաուլիս Ամսթէրտամէն Շէռպուր գացած է։

ԻՏԱԼԻՈՅ Խորհրդարանին բացմանը պահուն գահաճառը շատ կարճ պիտի ըլլայ և միայն կուսակցութիւններուն հրաւէր պիտի կարդայ միաբանութեան և հանդարտութեան։ Երեսփ․ Ժողովին մէջ քուէտուփը բռնաբարող չորս երեսփոխաններուն դատը հոկտ․ 26ին պիտի կատարուի Հռոմի վճռաբեկ ատեանին առջեւ։ Հաւանական կը նկատուի որ երկար տեւէ, վասն զի ամբաստանեալներուն փաստաբաններուն շահը կը պահանջէ որ վճիռը Խորհրդարանին նստաշրջանին բացումէն առաջ չտրուի։

ՍԱԼԷՐՆՈՅԻ մէջ (Իտալիա) պատահած ողողումներուն վրայ, զոր հեռագիրը հաղորդեց, նորագոյն լուրեր առնուած են։ Բազմաթիւ տուներ վնասուեր են։ Գիւղեր քանդուած են։ Զոհերու Թիւը տակաւին յայտնի չէ։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը օգնութիւններ կը ղրկէ։ Նաբոլիի հետ երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները վերահաստատուեր են։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ․ — Գ․ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ ելեկտրական ընկերութեան տնօրէն Պ․ Պոտէյի։

— Բ․ կարգի Շէֆգաթ՝ նաւային փերիք Գերմանացի Բլաօ ֆոն Հոֆէ փաշայի երկու աղջիկներուն։

ԱՆՈՅՇ ՋՈՒՐ․ — Վեհ․ Սուլթանին հրամանաւ՝ Պէրթէֆ փաշա, ջուրերու վերատեսուչ Եօմէր էֆ․ և քանի մը ճարտարագէտներ ու մասնագէտներ Կ․Պոլսոյ շրջակայքը խուզարկութիւններ կը կատարէին խմելու յարմար վճիտ և անոյշ ջուրի աղբիւրներ գտնելու համար։ Այդ յանձնաժողովը Քեաղըտխանէի մէջ ու շրջակայքը Պրունարզ-Մանտրա, Քիրազլը Բէչէ և Չէրքէս Սուեու անունով, եւ Պուրկազ Բէմէրի կողմն ալ ախորժահամ ուրիշ ջուրերու աղբիւրներ գտած եւ հաշուած է Թէ արդի վիճակին մէջ 40 լիւլէ և եթէ մաքրուին, 60 լիւլէ ջուր կարելի պիտի ըլլայ մատակարարել։ Այդ ջուրերէն մաս մը իբրեւ նմոյշ մատուցուած են Ն․ Վեհափառութեան որ հրամայած է քիմիական տարրալուծման ենթարկել զանոնք։

ԹՈՒՐՔՈ-ՀԵԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանադրութեան խառն յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Խարիճիէի մէջ։ Հելլէն պատուիրակներուն յանձնուեցաւ օսմ․ ծրագրին մնացած մասերուն Թարգմանութիւնը։

ՔՈԼԵՐԱՆ ՊԱՍՐԱՅԻ ՄԷՋ․ — Անցեալ ուրբաթէն շաբաթ Պասրայի մէջ քոլերայէ երեք դէպքեր պատահեր են։ Առաջուան բռնուածներէն մէկը մեռեր է։ Շաբաթէն կիրակի՝ նոր դէպք ու մահ չէ պատահած և առաջուընէ վարակուածներէն մէկը մեռեր է։

ԱՐԱՐՈՂԱՊԵՏ Իպրահիմ պէյ իր նոր պաշտօնի կոչուելուն առԹիւ կիրակի օրը պաշտօնական այցելութիւն տուաւ դեսպաններուն։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ բարձրագոյն վարժարանին սպայակոյտի, հեծելազօրքի և հետեւակ ճիւղերուն ուսանողները կիրակի օրը, իրենց դասատուներուն հետ, Քեաղըտխանէի մօտ գործնական փորձեր կատարեցին՝ ամրոցներու յատուկ գործողութեանց համար։

ՊԷԼՃԻԱԿԱՆ դեսպանատան գործակատարը երէկ Բ․ Դուռը երԹալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրը ականակուռ ընծատուփ մը պարգեւեր է Բեդերսպուրկի պուլկարական գործակատար Պ․ Սթանչովի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը Վիէննա գտնուած միջոցին իր կենդանագիրը նուիրեր է տեղւոյն օսմ․ դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյի՝ համակրական ձօնով մը։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատան մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին, հոկտ․ 20ին (Ն․ Տ․) տօնելու համար Մուզաֆֆէրէտտին Շահին ծննդեան տարեդարձը։ Դեսպան Միրզա Մահմուտ խան նոյն օրը շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարէ։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանին կինը՝ Տիկին Բանսա՝ որ Իտալիա կը գտնուի, տասը-տասնըհինգ օրէն Կ․ Պոլիս պիտի դառնայ։

Տ՚ԱՌՆՈՒ ԿՈՄՍԸ, ընդհանուր տնօրէն Հանրային Պարտքի վարչութեան, երէկ Բարիզ ուղեւորեցաւ։ Իր բացակայութեանը միջոցին ընդհանուր տնօրէնի պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Պ․ Սքանավի։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ․ — Լուզիթանիա զբօսանաւով մայրաքաղաքս եկած անգլիացի զբօսաշրջիկները երէկ Անգլիա ուղեւորեցան։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ․ — Մօտերս Ռումանիայէն Թուրքիա պիտի գաղթեն հարիւրի չափ ընտանիք։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնը շրջաբերական-հեռագիր մը ուղղելով ամէն կողմ ծանոյց Թէ Եգիպտոսէն ղրկուած նոր փսիաթները ու զամբիւղները պիտի ընդունուին օսմ․ միւս նաւահանգիստներուն մէջ։

ԶԷՉԷՆԻ ՓԱՇԱ․ — Հինգշաբթի օրը Հունգարիոյ ջրհանկիր խումբերու կողմէ պատգամաւորութիւն մը մայրաքաղաքս պիտի գայ, շնորհաւորելու օսմ․ ջրհանկիր զօրքերուն հրամանատար Զէչէնի փաշան, օսմ․ կառավարութեան ծառայութեանը մէջ մտնելու քսանըհինգամեակին առԹիւ։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ․ — Կ․ Պոլսոյ մէջ կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 1,061,769 ղրուշի։

— Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին մէջ ասկէ առաջ յանձնաժողով մը կազմուելով հանգանակութիւն կատարուած էր մէկ քանի նահանգներու համար։ Այդ հանգանակութենէն մնացած 154,000 ղրուշը, Կայս․ Իրատէի մը համաձայն, պիտի յատկացուի Այտընի երկրաշարժէն վնասուածներուն։

— Աթէնքի քաղաքապետութիւնը որոշեր է հազար փր․ի նպաստ ղրկել։

— Համպուրկի մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է Այտընի երկրաշարժէն վնասուածներուն նպաստ հաւաքելու համար։

— Իզմիրէն շաբաթ օրուան Թուականով կը գրեն Թէ նահանգին մէջ ցնցումները վերսկսած են։ Բնակիչները նորէն բացօԹեայ կը մնան։ Նահանգին առաջին ճարտարագէտ Վարանովսքի էֆ․ որ պտոյտ մը կատարած էր արկածեալ վայրերը, տեղեկագրեր է Թէ ժամանակին եթէ օգնութիւն չըլլայ վնասուած ժողովուրդին, մեծ Թշուառութեան մը պիտի մատնուին։ Ասոնք բնակարան չունենալէ զատ, հագուստ ալ չունին։ Իզմիրի մէջ կիներէ յանձնաժողով մը կազմուած է հագուստ եւայլն հասցնելու համար արկածեալներուն։ Կուսակալին որդին Սաչիտ պէյ և ուրիշ պաշտօնեաներ նորէն արկածեալ վայրերը գացեր են, աչքէ անցընելու համար։

ՊԱԼԱԹՈՒ Թաղին մէջ առջի գիշերը պատահած հրդեհին ատեն քանի մը հոգի չկրնալով ազատիլ, այրեցան։ Հրդեհը սկսած էր Տիպէք Թաղին մէջ Խաքամազի անուն հրեայի մը տունէն։ Այրեցան երեք տուն, ութ տաղաւար և երկու խանութ։ Կրակը, որ սկսած էր նոյն տանը տակը գտնուած սաաղձագործին խանութէն, յանկարծակի տարածուելով չորս կողմը պատեց։ Հրդեհը սկսած տանը մէջ քանի մը ընտանիքներ կը բնակէին։ Ատոնցմէ Խաքէրօ անուն կին մը՝ 32 տարեկան, բաշխավաճառ Եաքէֆ՝ 35 տարեկան, ասոր տղան Եաքօ՝ 8 տարեկան և Եսթեր ու Ռախէն անուն երկու աղջիկ՝ 18 տարեկան՝ չկրնալով ազատիլ, բոցերուն մէջ ձգեցին ու այրեցան։ Տունտուչի և Սալօ անուն երկու հրեայ կիներ ինքզինքնին փողոց նետեցին և վիրաւորուեցան։ Ոստիկանութիւնը երէկ խուզարկութիւն կատարելով փլատակներուն տակէն հանեց Լաբէրոյի և Բաշէլի դիակները։ Հրդեհին սկզբնապատճառին համար քննութիւն կը կատարուի։ Ապահովագրական Իւնիոն Ընկերութիւնը վնասեց 150 ոսկի, Մաճէսթիք՝ 100, Թրանսաթլանթիք՝ 50 և Բալաթին՝ 50։

---

(8) Խշխշուկ=սիրուն։

(9) Խելռել=խենդենալ, խելքացնոր ըլալ։

(10) Մրժեղ=պզտիկ ճանճի տեսակ մը։

(11) Հարբիլ=չափազանց յոգնիլ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ. — Մաքսային պաշտօնեաներ երէկ Պոլսոյ Համուզլու խանին մօտ Իսաք անուն Հրեայ մը ձերբակալեցին որուն վրայէն գտան 700 ոսկիի արժողութեամբ գոհարեղէններ զորս մաքսէն փախուցած էր։

ԻՍԹԷՆՏԷՐՈՒՆԻ ամերիկեան հիւպատոս կարգուած է Պ. Ուիլեէմ Ռոս Տէվիս։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ դեսպան Սթէնպոք կոմսը որ բացակայ կը գտնուէր, երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը Պոլսոյ կողմի քարափին վրայ առժամեայ շէնք մը կառուցանել պիտի տայ պահապան պաշտօնեաներուն համար։ Տասը հազար ղրուշի ծախք մը որոշուած է։

ԱԹԷՆՔԷՆ կը գրեն թէ Իզմիրի հելլենական հիւպատոսարանին պաշտօնեաներէն Պ. Պէլինիի պաշտօն յանձնուեր է քննել՝ Անատօլուի կողմը գտնուած հելլենական հիւպատոսարանները։

ԱԿՆԱՑ գաւառակէն երկու ժամ հեռուն գտնուած Սազման անուն տեղը որ Սըվազի ու Մալաթիոյ ճամբուն վրայ կը գտնուի, զինուորական պահականոց մը պիտի հաստատուի։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա կիրակի օրը հելլենական դեսպանատունը գնաց, բայց Մավրոկորտաթօ իշխանը բացակայ ըլլալուն՝ այցետոմսը թողուց։

ԹԻՐՍԱՆԷԻ մէջ շինուած Ապտիւլգասէր զրահաւորին կաթսան, որ Անգլիոյ մէջ կը շինուի, Կ. Պոլիս պիտի բերուի Ղալաց շոգենաւով։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ հրատարակուող յունարէն Ամալթէա լրագիրը անպայման կերպով դադարման դատապարտուեր է։

ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ՀԱՒԱՔԻՉԸ. — Սէլանիկի Պանքային Ղալաթիոյ ճիւղէն հաւաքիչներէն Սապէթայ երկու օրէ ի վեր անյայտացեր է։ Սապէթայ երկու օր առաջ Պանքայի ճիւղին՝ Քամանտօ խան՝ ներկայացեր է։ Պաշտօնեաները անոր յանձներ են ֆրանսական 50 ոսկի, զանազան տեղեր տրուելու համար, և գանձելի երկու փոխանակագիր՝ մէկը 171 և միւսը՝ 35 ոսկինոց։ Սապէթայ դրամները ու փոխանակագիրը առնելով մեկներ է և անկէ ի վեր երեւան չէ եկեր։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ զայն գտնելու համար։

ԱՂՕԹՈՂ ՀԱՃԻ ՊԱՊԱՆԵՐՈՒՆ մէկ նոր շահատակութիւնը կը պատմուի։ Ղալաթիոյ Քէմէր Ալթըի կողմը բնակող ռուսահպատակ Ավրամ իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար կը դիմէ Թոփխանէի կողմը բնակող Մէհմէտ Զէքէրիա։ Սովորական փչումներէն ու աղօթքներէն ետքը, Հաճի Պապա կը յանձնարարէ Ավրամին որ հետեւեալ օրը նորէն ներկայանայ և հետը երեք ոսկի բերէ՝ թեւին կապելու համար։ Ավրամ ուրիշ մը փոխ առնելով այդ գումարը, որոշուած օրը կը ներկայանայ Հաճի Պապային, որ երեք ոսկին կ'առնէ ու դուրս կ'ելլէ և քիչ ետքը դառնալով, ձեռքը գտնուած թաշկինակով մը՝ որուն մէջ իբր թէ երեք ոսկին դրած էր, նորէն կ'աղօթէ. յետոյ թաշկինակը Ավրամին մէջքը կապելով ճամբու կը դնէ և կ'ըսէ որ մինչեւ քառասուն ժամ մարդու հետ չխօսուի։ Ավրամ տունը կը դառնայ և լուռ մնալու պայմանաժամը անցնելէն ետքը, երբեմ կը ներկայանայ Եագուպ անուն մարդ մը, ուրկէ երեք ոսկին փոխ առած էր քառասուն ժամու համար։ Ավրամ մէջքին թաշկինակը կը քակէ ոսկիները տիրոջը վերադարձնելու համար, բայց թաշկինակին մէջ խաւաքարտի երկու կտոր միայն կը գտնէ։ Հրեային խելքը գլուխէն կ'երթայ. անմիջապէս Հաճի Պապային քով կը փութայ, որ... աներեւոյթ եղած էր։ Ավրամ հետեւեալ օրը ոստիկանութեան կը դիմէ. Հաճի Պապա կը ձերբակալուի. կ'ուրանայ, սակայն հարցաքննութեան թուղթերը կը յանձնուին դատական պաշտօնատան։

ՈՃԻՐՆԵՐ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐ. — Գումգաբուի Գազզանի թաղին մէջ, երէկ Րիֆաթ անուն մարդ մը մօրը հետ կռուելու միջոցին, դաւազանով մը անոր գլխուն զարկաւ ու վիրաւորեց։ Րիֆաթ ձերբակալուեցաւ, իսկ կինը Հասէքիի հիւանդանոցը տարուեցաւ։

— Արնավուտքէօյցի Նպարավաճառ Խրիսթօ, երէկ առտու ժամ 3ին, Շիրքէթի 20 թիւ շոգենաւէն կամուրջ ելլելու պահուն, ոտքը շոգենաւին ու նաւամատոյցին մէջտեղը մնալով ճմլուեցաւ։ Վիրաւորը անմիջապէս բժշկական վարժարանը տարին։

— Սկիւտարի Կիւլֆէմ խաթուն թաղին մէջ, երէկ, դեղավաճառ Իսմայիլ էֆ.ի տունը փլաւ։ Ասոր զինքանչը փլատակներուն տակ մնալով թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։

— Կիրակի գիշեր Արնավուտքէօյի մէջ Տիմիթրի անուն երկու մարդ իրարու հետ կռուելով զիրար վիրաւորեցին։

— Տօլապ Տէրէի կողմը, կիրակի գիշեր, Սրուօթա ու Թոտորի գինով վիճաբանութեան մէջ Ձաքումի անուն մարդու մը տանը առջեւ աղմուկ յարուցին և հայհոյեցին։ Ձաքումի ու տղաքը Վանկել եւ Անաստաս դուրս ելլելով յարձակեցան Սրուօթօլի վրայ և լաւ մը ծեծելէ ետքը, գլուխէն վիրաւորեցին զայն։

ԳՈՒՄԳԱՊՈՒԻ կողմը, Ճինոի Մէյտանը, սեւամորթ կին մը, որ մտային խանգարում ունենալ կը կարծուի, ինքզինքը ծովը նետեց, բայց շուտով ազատուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երէկ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը գնաց գերմանացի բրօֆէսօր Բէլձէր և Ն. Ամենապատուութեան հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ գիտական նիւթերու վրայ։ Իբր մէկ ամիս առաջ ալ Բրոֆ. Բէլձէր այցելած էր Ս. Պատրիարք Հօր։

—Այս առաւօտ Ս. Պատրիարք Հօր այցելեցին Քաղ. Ժողովի անդամներէն Վսեմ. Գրիգոր էֆ. Խտրեան և Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան։

—Ռուսահայ ծանօթ հրապարակագիր Պ. Ջանշեանց գաւառային նոր որբանոցի մը բացման համար հարկ եղած գումարը ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր։ Այս եօթներորդ որբանոցը պիտի ըլլայ որուն մատակարարութեան ծախքը կը հոգայ Պ. Ջանշեանց։

—Յարաբերական դիւանի տեսուչ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան հիւանդ է շաբաթէ մը ի վեր։

—Թիֆլիզէն կը հաղորդեն թէ սեպտ. 18 էն սկսեր են բացուիլ Ալեքսանդրապոլի Հայոց եկեղեցական դպրոցները՝ որոնք Կովկասի ծխական հայ դպրոցներուն փակման ընդհանուր հրամանագրին հետեւանքով գոց կը մնային։ Քաղաքային դպրոցներու տեսուչ Պ. Կազանցեվ այնտեղ այցելելով օր առաջ, յայտարարած էր թէ, կառավարական կարգադրութեամբ՝ եկեղեցական փակ դպրոցները պիտի բացուին. այս պաշտօնական յայտարարութիւնը ուրախութեամբ լեցուցեր է քաղաքին հայ ժողովուրդը։ Առ այժմ բացուեր են երեք դպրոց, երկուքը մանչերու և մէկը աղջկանց։ Յոյս կայ եղեր որ բացուին նաեւ «Սահակ-Անուշեան» աղջկանց վարժարանը և Ս. Աստուածածին եկեղեցին ծխական վարժարանը։

—Մուշի առաջն. տեղապահ և ընդհանուր վանահայր Տ. Բարգէն Ծ. վարդապետ սեպտեմբերի վերջերը իր պաշտօնատեղին հասնելով, սիրալիր ընդունելութիւն մը գտեր է եկեղեցական դասին և ժողովրդեան կողմէ։

— Նարիման Խան երէկ Վէրին Վոսփորի կողմը պտոյտ մը կատարեց՝ ընկերակցութեամբ պարսկական դեսպանատան Ս. Թարգման Յովհաննէս Խանի, և վաղը կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

Ձեռքերնիս հասած ըլլալով Շրջանաւարտներու Քննիչ Յանձնաժողովին այս տարուան տեղեկագիրը, որ մէկէ աւելի շահեկան ծանօթութիւններ և խորհրդածութեան արժանի կէտեր կը պարունակէ կրթական տեսակէտով, կը փութանք հրատարակել զայն երկու մասով.

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայր, Նախագահ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան,

Ազգ. Ուսումնական Խորհրդոյ ընտրութեամբ և Ձեր Ամենապատիւ Սրբազնութեան հրաւիրանօք, Ազգ. Տարրական Նախակրթարաններու շրջանաւարտից քննութեան Յանձնաժողովս, ի Գումգաբու, Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, գումարուելով՝ կատարեց ներկայացող տասներեք աղջիկ և հինգ մանչ շրջանաւարտներու քննութիւնները և այժմ պատիւ ունի իր աշխատութեանց արդիւնքը, հանդերձ իր դիտողութիւններով, ներկայացնել Ամենապատիւ Սրբազնութեանդ։

Ա.—Մայրաքաղաքիս և արուարձաններուն մէջ քառասունէ աւելի Ազգ. Տարրական Նախակրթարաններ կան, որոնց առ նուազն կէսէն աւելին կրնան և պարտին, նշանակեալ ուսմանց ծրագրին համաձայն, կրթութիւն և մտաւոր զարգացում տալ յաճախող աշակերտաց. հետեւաբար իրաւամբ պահանջելի է որ ամէն տարի գոնէ քսան վարժարաններէ շրջանաւարտներ ընծայուին Ազգին։ Յանձնաժողովս ցաւօք տեսաւ որ այս տարի Սամաթիոյ երկսեռ վարժարանէն միայն չորս աղջիկ շրջանաւարտ ելած էին, Գումգաբուի երկսեռ մայր վարժարանէն երեք մանչ և ինը աղջիկ. իսկ Գարթալի վարժարանէն ներկայացող երկու մանչեր, նոյնպէս Պէօյիւքտէրէի վարժարանէն երկու մանչ, գրեթէ քննութեան իսկ չմասնակցեցան, այնքան թերի էր իրենց ուսմանց քանակն ու աստիճանը։

Բ.—Ներկայացող շրջանաւարտներէն և ոչ մին վաւերացեալ ուսմանց ծրագրին համապատասխանող ուսմունք և մտաւոր զարգացում ստացած էր, թէպէտ ամէնքն ալ միջինէն ոչ ստոր իմացական կարողութեամբ օժտեալ։ Աղջիկները աւելի ուշիմ և ջանասէր թուեցան։ Աւանդուած ուսումները յատուկ նպատակի մը յարմարուած չեն. պատմութիւն և աշխարհագրութիւն բոլորովին անխնամ թողուելէ աւելի գէշ եղանակաւ ուսուցուած են. յայտնի է թէ կրօնքի ուսումէն յետոյ բարոյական ուսմանց մէջ, աշխարհագրութիւնը և մանաւանդ պատմութիւնը այն ուսումներն են, որոց միջոցաւ ուսանողին միտքը թռիչ կը ստանայ մանուկ հասակէն. բարւոյն, ճշմարտին ու գեղեցկին իտէալները կը ծնին ու կը զարգանան անոր մէջ։ Ներկայացող շրջանաւարտները, գրաւոր ու բերանացի քննութեանց միջոցին, ցուցուցին թէ իրենք այդ իտէալները չեն ըմբռնած. իրենց եղած դասաւանդութիւնները ցամաք ու տափակ մտքեր պատրաստել կը սպառնան. բարոյական աղէտ մը կրնայ ըլլալ այս մեր ընկերային վիճակին համար՝ եթէ դարման չտարուի և եթէ շրջանաւարտները չուզեն շարունակել իրենց ուսումները աւելի բարձր կրթական հաստատութեանց մէջ. ներկայ շրջանաւարտներուն նման կրթուած սերունդ մը կրնայ շուտով ուծանալ ազգին։

Գ. — Դասաւանդութիւնները ծանր պակաս մըն ալ ցոյց տուած են. մանկավարժական դրութիւն բառերը միշտ կը յեղյեղուին, բայց վարժարանաց ներկայ շրջանաւարտներուն քննութեամբ յայտնի կ'ըլլայ թէ ուսուցիչները ըստ արժանւոյն ջանադիր չեն եղած մանկավարժական գիտութեան ընտելանալու. ո՛չ մանկանց հոգեբանութիւնը, ո՛չ ալ ընկերային արդի պահանջումներուն հիմնական իմաստասիրութիւնը դիտողութեան և ուսման առարկայ չէին եղած մեր ուսուցիչներուն. ուստի և դասարանական դրութեան մուտքը, անօգուտ մնալէ զատ, վարժարանաց մէջ կարգապահութեան թուլնալուն պատճառ ալ կրնայ համարուիլ. ասկէ զատ, մանկավարժական գիտութեան պակասութիւնը յառաջ բերած է նաեւ ուրիշ անտեղութիւն մը. ուսմանց զարգացման աստիճաններուն մէջ համեմատութիւն չկայ. զոր օրինակ, շրջանաւարտք պատմութեան մէջ շատ տկար եղած են՝ բաղդատմամբ հայերէնի ծանօթութեան, Ֆրանսերէն աւելի լաւ կը գրեն՝ քան որչափ չեն կարող խօսիլ. առողջապահութիւն և առ հասարակ բնական գիտութիւններու ծանօթութիւնք շատ վեր ի վերոյ մուտ գտած են անոնց մտաց մէջ։

Դ.—Օտար լեզուներէն Թուրքերէն բնաւ ուսուցուած չէ աղջիկներուն. կեանքի փորձառութիւն ունեցողները կը զգան թէ երկրին պետական լեզուն խօսիլ, կարդալ ու գրել անհրաժեշտ պէտք են ամէն օսմանցիներու, ինչ ազգի ալ պատկանին անոնք. մեր աղջիկները անշուշտ օրինական առնչութիւն ունեցող գործեր պիտի ունենան իրենց կեանքին մէջ. խիստ շատ անգամ հիները ճնշումներ կրած են և կը կրեն թուրք լեզուաւ գրուածք մը առանց ուրիշի օգնութեան կարդալու անկարող ըլլալնուն համար. և նշանակութեան արժանի է յիշեցնել թէ թուրքերէն կարդալ և քիչ մըն ալ գրելու համար խելացի մեթոտով վեցամեայ դասաւանդութիւնը լիուլի բաւական է։ Մանչերուն Թուրքերէնի ուսումն ալ տկար վիճակի մէջ տեսնուեցաւ. արաբերէնի անկանոն յոգնակիներուն վրայ գրեթէ գաղափար չունէին։

Ի դիմաց
Շրջանաւարտից Քննիչ Յանձնաժողովոյն
Վ. Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Ս. ՔԱՓԱՄԱՃԵԱՆ Ա. Ա. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ
(Մնացեալը վաղուան թիւով)

Այրի Տիկին Նուէնիկ Մ. Մագլմեան և զաւակունք, այրի տիկին Ազնիւ Պ. Շիշմանեան և զաւակունք, Պասմաճեան, Գավաֆեան, Բէբէօթիւճեան, Իւթիւճեան, Մագլմեան և Տիրատուրեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն իրենց դառնաղէտ կորուստը յանձին

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Լ.Ֆ. ՊԷՐԼԵԹԻՒՃԵԱՆԻ
(Սեղանաւոր)

որ կնքեց իր մահկանացուն յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Կը հրաւիրուին ազգականք եւ բարեկամք ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ պիտի կատարուի վաղը, Չորեքշաբթի, ժամը 5 ին (Ը. Թ.) ի Ս. Թագաւոր Եկեղեցւոյ Գատըգիւղի, ուրկէ հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն Գերեզմանատունը։

Գատըգիւղ, 5/17 Հոկտ. 1899

Ծան.—Ըստ բաղձանաց հանգուցելոյն, կը խնդրուի ծաղկեպսակ չղրկել։

Շոգենաւը կամուրջէն կը մեկնի ժամը 4.30 ին։

Մասնաւորապէս Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի իբր այն ընկալել Ներկայս։

Ստացանք Ն. Կ. Պէրպէրեանի ժողովրդական Տարեցոյցը 1900 տարուան համար պատրաստուած, պատկերազարդ։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Հոկտեմբեր 14ի թերթերէն)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՏԸՄ ՏԸՄ ԳՆԴԱԿՆԵՐԸ. — Անգլիական կառավարութիւնը հարաւային Ափրիկէ ղրկեց մեծ քանակութեամբ տըմ-տըմ գնդակներ՝ աւելի կատարելագործուած։ Բարիզի թերթերը կը հարցնեն թէ ո՛ւր մնացին Ժընեւի պայմանադրութիւնը, Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդը։

ՎԵՐՋՆԱԳՐԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ. — Ահաւասիկ պաշտօնական բնագիրը այն հեռագրին զոր Անգլիոյ կառավարութիւնը Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի ուղղեց, Թրանսվալի վերջնագրին իբր պատասխան.

«Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը մեծ ցաւով ստացաւ հարաւ-ափրիկեան Հանրապետութեան կառավարութեան վճռական պահանջումները, զորս հաղորդած էիք Ձեր հոկտ. 9 թուականի հեռագրով։ Իբր պատասխան ծանուցէք հարաւ-ափրիկեան Հանրապետութեան կառավարութեանը թէ անոր ներկայացուցած առաջարկութիւնները այն տեսակ են որ Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը անկարելի կը նկատէ վիճաբանիլ անոնց վրայ։»

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ մէջ գումարուած միթինկին ատեն զանազան որոշումներ քուէարկուեր են թէ Մեծն Բրիտանիա իրաւունք չունի միջամտել Թրանսվալի ներքին գործերուն և թէ Անգլիա պէտք չէր որ կռիւ մը առաջ բերէր հարաւային Ափրիկէի մէջ, այլ ընդունիլ առաջարկուած բարենորոգումները և կամ հաւանիլ որ խնդիրը իրաւարարութեամբ կարգադրուի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ.—Անգլիական 39 սպայ և 400 զինուոր հոկտ. 21ին Սաութհեմթընէն ճամբայ պիտի ելլեն դէպի հարաւային Ափրիկէ։ Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը նորէն եօթը փոխադրանաւ վարձեց։

Պ. ՔՐԻՒԿԸՐ, կ'ըսեն անգլիական թերթերը, տոքդ. Լէյտսի յորդորներուն վրայ է որ այնչափ խիստ իմաստով խմբագրեր է վերջնագիրը։ Քրիւկէր նախագահը չուզեր Բրէթորիայէն հեռանալ և կը յայտարարէ թէ իբր հաւատարիմ նաւապետ մը կուզէ շոգենաւին կամրջակին վրայ կենալ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ. — Պէրլինէն կը հեռագրեն Թայմզի.

«Գերման մամուլը, առանց կուսակցական խտրութեան, ամբողջութեամբ Պօէրներուն կողմը կը բռնէ՝ Անգլիոյ դէմ։ Բուռն յօդուածներ կը հրատարակէ եւ կը ջանայ հաստատել թէ Հնդկաստանի անգլիական վարչութիւնը բռնաւորութիւն մը միայն եղած է և թէ Հնդիկ հպատակները եթէ բաղձանք մը ունենին այն ալ Ռուսիոյ գերիկը ըլլալն է։ Նոյն իսկ արմատական լրագիրները Անգլիոյ դէմ կը գրեն։ Գերմանացիները բառ մը ունին որ ուրիշ լեզուի մէջ համանիշ չունի. ատիկա «շատէնֆրէօյտէ» բառն է որ կը նշանակէ «ուրիշի հասած չարիքին վրայ ուրախանալ»։ Ուստի այս միջոցիս եթէ Անգլիա մեծ պարտութիւն մը կրէ և կամ անյաջողութիւն մը ունենայ, ամէն կողմէ «շատէնֆրէօյտէ»ի պոռթկում մը տեղի պիտի ունենայ։»

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ կառավարութեան խնդրանօք Հոլանտա յանձն առաւ որ Լոնտոնի իր հիւպատոսը Անգլիոյ մէջ պաշտպանէ Թրանսվալցիներու շահերը։ Ինչպէս յայտնի է, Թրանսվալի մէջ ալ Մ. Նահանգաց հիւպատոսը պիտի պաշտպանէ Անգլիացիներուն շահերը։

ԲԱՐԷՅՈՒՍՈՅ ԳԼՈՒԽԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Թայմզ հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ ուրբաթ օրուան թուականով.

«Տրամադրելի բոլոր խումբերը դէպի հիւսիս ճամբայ ելան։ Ամէնքն ալ Տէ Աւրի կողմը կը ղրկուին, որ Բարէյուսոյ Գլուխին երկաթուղիի գիծերուն միացման ամէնէն գլխաւոր կէտն է։ Օտար հպատակները հինգ հարիւր հոգինոց խումբ մը կազմելով բրիտանական իշխանութեանց տրամադրութեանը տակ դրեր են։ Բարէյուսոյ Գլուխին երկաթուղիներու վարչութեան հրամանով վար դրուած են Թրանսվալ և Օռանժ ղրկուելիք ապրանքները։ Տեղական հրապարակը հաստատուն է և բազմաթիւ գնումներ կը կատարուին։ Շահադէտները կը պնդեն թէ Անգլիա եթէ ձեռք անցընէ Թրանսվալը, գործերը պիտի նպաստաւորուին։»

ԳՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիոյ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութիւնը ուրբաթ իրիկուն ծանոյց թէ Նաթալի զինուորական իշխանութիւնները որոշեր են գրաքննութեան ենթարկել ղրկուած կամ ստացուած բոլոր հեռագիրները։ Նաեւ թէ ծածկագիր կամ պայմանադրական բառեր կրող հեռագիրները պիտի չընդունուին, ուրիշ բան է եթէ անոնց տէրերը իշխանութեանց յանձնեն ծածկագրութեան բանալիները։

Պ. ՄՈՆԹԱԳՈՒ ՀՈՒԱՅԹ, Թրանսվալի ներկայացուցիչը Լոնտոնի մէջ, ուրբաթ օրը իր կառավարութենէն հրաման ստացաւ անմիջապէս մեկնելու Անգլիայէն։ Կ'ըսուի թէ բրիտանական կառավարութիւնը հրաւիրեր է Պ. Մոնթակու Հուայթը որ, եթէ կ'ուզէ, կրնայ Անգլիա մնալ թշնամութեանց միջոցին, բայց Թրանսվալի ներկայացուցիչը չէ ընդուներ։

ԱՀՌԵԼԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

ՉՈՐՍ ՀԱԶԱՐ ՀՈԳԻ ՄԵՌԱԾ

Պաթավիայէն հինգշաբթի թուականով հեռագրուած է Ամսթէրտամ թէ Սէրամ կղզին հարաւային եզերքը երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է։ Ամալզաի քաղաքը բոլորովին կործանած է։ Մեռեալներուն թիւն է չորս հազար և վիրաւորներունը հինգ հարիւր։

Սէրամ կղզին Մոլուքեան կղզիներուն կը վերաբերի՝ Նոր Կուինէի արեւմտեան կողմը։ Ունի երկու հարիւր հազար բնակիչ։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԲԱՐԻԶ, 16 Հոկտ. — Այսօր առնուած զանազան հեռագիրներ մանրամասն տեղեկութիւն մը չեն հաղորդեր Լէտիսմայթի շուրջը կատարուած ճակատամարտներուն վրայ։ Վերջին հեռագիրները, ընդհակառակն, կ'ըսեն թէ Պօէրները կը շարունակեն իրենց յառաջխաղացութիւնը և պաշարած են Քիմպըրլի։ Կը յուսան գերի վարել Սէսիլ Ռոտսը։ Բարէյուսոյ Գլուխէն առնուած վերջին լուրերու նայելով, Քիմպըրլիի մէջ Անգլիացիները ունին չորս ջոկատ՝ Մաքսիմի 20 թնդանօթով, տեղացի 1500 կամաւոր և ամրաշէն զօրքեր, ընդամէնը 2500 հոգի։ Պօէրները 3000 հոգի են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թրանսվալի հեռագիրներուն հետեւանքով, հարաւ-ափրիկեան արժէթուղթեր ծախուեցան։ Ինքնավար Ընկերութեան բաժնեթուղթերն ալ կ'իյնան բայց ընդհանուր տարբերութիւնը այնչափ զգալի չէ։

Պ. ՄԻՔԷԼ

ՊԷՐԼԻՆ.— Պ. Միքէլ՝ նախարարապետ Հոէնլոէ իշխանին հետ ունեցած անհամաձայնութեան հետեւանքով, հրաժարեցաւ ելմտական նախարարի պաշտօնէն, բայց Կայսրը մերժեց։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ Խորհրդարանին նստաշրջանը պիտի բացուի հոկտ. 30ին։

ԿԱՐՈԼ ԻՇԽԱՆԸ

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Ռումանիոյ գահաժառանգ իշխանին որդւոյն՝ Կարոլ իշխանին վիճակը ծանրացաւ։ Տենդը աւելցաւ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.—Ամերիկեան Շիքակօ յածանաւը հրաման ստացաւ պատրաստ ըլլալ հոկտ. 25ին Տէլակոա ուղեւորելու։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻԶ.— Բարիզ քաղաքին 1889ի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը կատարուելով 430,312 թիւը շահեցաւ 200,000 ֆր.։ Բանամայի 677,350 թիւը՝ 250,000 ֆր. և 1,666,030 թիւը՝ 100,000 ֆր։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	23	26
Ամէնէն բարձր գին	»	23	28
Ամէնէն վար գին	»	23	25
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	110	--
Ամէնէն բարձր գին	»	110	62
Ամէնէն վար գին	»	109	87

ԲԱՑՈՒՄ 5 Հոկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Ք. Կ.	23	27 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	110	50
Օսմանիյէ		410	—
Ռէժի		295	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕՍՄ.		2	35
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	—
Թրամուէյ բաժնեթ.		620	—
» Ժուիսանս		215	—
» պարտաթ.	Ֆր.	490	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	198	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	482	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	16
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	05
Քրիմիդ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	33
Մէթալիք	»	97	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	22	84
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	61
Վիեննա չէք	Ֆիօր.	10	96 1/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 16 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	21	85
) գոց.	»	21	85
» » » Բ.	.	45	70
» » » Գ.	»	25	20
Օսմանիէ	»	410	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	112	25
Օսմ. Ռէժի	»	229	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	554	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	32
Քրէտի Լիոնէ	»	862	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	91	65
Սպանիական արտաքին	»	61	57
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	295
Դրամազեղչ	»	03	

ՊԷՐԼԻՆ, 16 Հոկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	114	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	220

ՎԻԵՆՆԱ, 16 Հոկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	57	03
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	56	80
Օ. Ա. Ռէժի	»	130	75

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնազուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պառէի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անդամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարժան ակռաները, արհեստական ամենազդեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառէի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

17 Հոկտեմբեր 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 764.
Ջերմաչափ 14.
Օդը պայծառ։
Կէս օր. — Ժամը 6.38։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	18
Սէլանիկ	—	8
Իզմիր	—	11
Հալէպ	—	—
Եէնիշէհիր	—	—
Պրուսա	—	15
Արխանկել	—	4
Պեդերսպուրկ	—	4
Մոսկուա	—	4
Բարիզ	—	8
Վիեննա	—	1
Օտեսա	—	5
Սօֆիա	—	8
Աթէնք	—	20

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Ալեկոծուած։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին
Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան Անգլիա «Լանքաշիր Ինշուրընս Գոմփընի» Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչեսթըր։
Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » » 1,574,400
ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, Վաճառականական ապրանք, եւն, եւն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։
ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները կ'ընծայէ կեանքեր ապահովագրել ուզողներուն։
ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ
Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեան։
Մէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն
ՓՈՆՏ ՍԷԼԻԷՐ Ե ԸՆԿ.
Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա
33—104

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
· L'UNION ·
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սէմօն էֆ. Քոչեքըլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թաշտապուրուն խան, Օսմ. Պանքային դէմը

Պայպըլ Հաուզի հրատարակութիւնները կարդալ Դ-րդ երեսը։

ՏԻՒԶԱՌԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզառի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատ տը շօն ամէնէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթիւք տղոց ոսկորները կը փոխէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անչափահաս տղոց։

Ծծի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վախեր և առատ կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆատը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ածման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց փնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Վաճառ. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց թիւ 8 և դեղարանները A.

ՀԱՅԻ ԽՆԴԻՐ

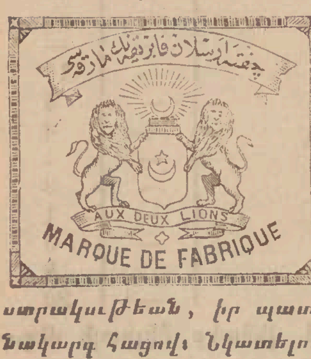

Ղալաթիա Քէմէր Ալթը ճատտեսի մեր ՉԻՖԹԻ ԱՍԼԱՆ անուն հանրահռչակ ֆաբրիքան, արդէն ծանօթ է հասարակութեան, իր պատրաստած առաջնակարգ հացով։ Նկատելով որ ուրիշ փռապաններ մեր պատրաստած հացերուն կեղծը եփելով կը ծախեն, ինչ որ բնականաբար վնաս կը պատճառէ թէ պատուարժան հասարակութեան և թէ մեր ֆաբրիգային. այս կեղծարարութեան առաջքն առնելու համար մեր հացերուն վրայ կապոյտ գոյնով դրոշմեցինք վերը նշանակուած մարքան. սակայն փռապանները անմիջապէս զայն ալ կեղծեցին և սկսան իրենց հացերուն վրայ եւս կապոյտ դրօշմ զարնել մեզի պէս. Արդ՝ հիմայ վերը նշանակուած մարքային յարեւմանը թղթէ փոքրիկ էթիքէթներ շինած ենք զորս կը փակցնենք մեր ֆաբրիքային մէջ պատրաստուած հացերուն վրայ. մեր հացերէն գնել փափագողներ պէտք է ուշադրութիւն ընեն որ հացերուն վրայի էթիքէթը հոս նշանակուած ձեւով պարունակէ ՉՈՅԳ ՄԸ ԱՌԻՒԾԻ պատկերն ու ՉԻՖԹԻ ԱՍԼԱՆ ՖԱԲՐԻԳԱՅԸ տաճկ. գիրերը. այն հացերը որ այս նշանները չկրեն բացարձակապէս կեղծ են,

Մեր ֆաբրիքային մէջ կը պատրաստուին նաեւ ամէն տեսակ մաքառնաներ և կը ծախուին դիւրամատչելի գինով։

469 3—5

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Երեսունը ուր տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենածին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուստի իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Ֆր., 1897էն 1,424,000 Ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երբեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրէն չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. Նոյնպէս տարեվճարներու եւ տրըուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Հ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնէչ-Պաշտուբաք
Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տրք Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
([illegible] Զըլղուեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորագիւտ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յոր և ձեւոյ բնական, [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ Թէքրէր (ցեց) գեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Տ. Գ. Ձմեռները կէրակի օրերն ալ, (ժամը 1ի— 4) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (ժամը 4ի— 6) հիւանդ կընդունին Բէրայի գործատեղին։

Գաւառցիւյցէք կրնան գրել իւրեանց բնակարանն, թիւ 1 Խըլոյան փողոց։

Farbenfabriken vorm- Friedr. Bayer & Co.
ELBERFELD (Allemagne)

Somatose
ՍՈՄԱԹՕԶ

Անհամ փոշի | Միսին սննդական տարրերը միայն կը պարունակէ

ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Տկար անձերու, տխեղծ մանուկներու, հիւծախտի, այլեւայլ ստամոքսային հիւանդութիւններու, ծննդական վիճակի, տղոց ողնաթեքութեան, հիւանդութենէ ապաքինածներու
եւ մանաւանդ
ՔԼՕՐՕԶԻ ՀԱՄԱՐ

Սոմաթօզը, առանց բացառութեան ախորժակ կը բանայ
4 շաբթուան մէջ 8 լիպր կ'աւելցնէ մարմնին ծանրութիւնը
Սոմաթօզը պէտք է ծախուի իրեն յատուկ պահարանով, 25, 50 և 100 կրամնոց տուփերու մէջ
320
Կը ծախուի ամէն դեղարաններու մէջ։ Կեդրոնատեղի ճօն Քնէխթէլ, Պոլիս 51—52

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իռատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուակիր
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա ՈԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Յակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամազգեահ դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մաքրուճճըլար, Չարշըլը խան, Թիւ 21 194

Լ՛ԱՆԳՔՌԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ,
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ձիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեոս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեոս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքչ տ'Օսմէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՋՈՒՅՔԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբթօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտոնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արքօսդօ	2377	Ցիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Քասսօ	1822	Յօմինօ	937	Հինտու	3720	Մելօ	1057	Սոկրօ	1200
Քօրօտինօ	1264	Յուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Քրաֆօ	1076	Տրադօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Քրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իտալօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Քըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օթրօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէլրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնէգրիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիլէօ	1387	Էրաթօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2430
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1687	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2390
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4532	Լէրանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Իդրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։
Գիէօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 18ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։
Դիմել առ. գործակալ Տ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 17—18, Քէչէճիք Միսէթ խան, Ղալաթիա

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատեով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 Ֆր.
1898 ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Թաշճեան խան
(Հին տեղը Մերկեզ)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ՐԷՊՊԷՆ

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի
La VELOUTINE
[illegible]
CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1899 Սեպտեմբեր 7էն սկսեալ մինչեւ ցն որ տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

11 30	Ր, հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ.	20
11 30	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ.	40
12 15	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ.	18
12 15	Ենմ. մէզպ. պէօյք. քրճպ. Թրպ. ենք. միրկ. պօյճ.	39
12 15	Ր.Ա. զվզ. ենմ. մէզ. պէօյք. Թրպ. պէյզ. բշպ. զնլ. Ա. հիս. զնտ. արնվ. չննկ. պէյ. զզկ.	17
1 —	Մրկ. Ր.հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ.	44
1 —	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹէն. պօյճ.	43
1 40	Պօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պէշ.	20
1 46	Ր. Ա. զվք. ենմ. մզր. պէյքտ. Թրպ. ենք. միրկ. պէշիկ.	45
2 40	Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ.	18
2 50	Պէօյք. Թրպ. պէյզ. բշպ. չպզ. զնլ. Ա. հիս. զնտ. պշկ.	37
3 —	Ենմ. մզր. պէյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն. պօյճ.	40
3 40	Պօյճ. Ր. Հիս. պէպ.արն. զրչ. օրթ. պշկ.	17
4 15	Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ. պէշիկթաշ	39
5 —	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ.	45
5 30	Ենմ. մզրպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. օրթ. պէշկ.	38
6 30	Պէյզ. ենք. զանլ. միրկ Ր. Ա. հիս. զանտլ. պէպ. արնվ. չննկ. պէյլ.օրթ.Դզկ.սկիւտ.	20
7 —	Ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. Զրչ. օրթ. պէշկ.	22
7 30	Ենմ. մզր.պյքտ. Թրպ.պյզ. բշպ. ենք.զնլ. Ա. հիս. զնտլ. վնք. չննկ. պէյլ. զզկ. պշկ.	33
8 36	Ր. Ա. զավ. ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. պէյզ բշպհ. չպք. զանլ. Ա. հիս. զնտլ. վնիք. չննկ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ.	18
9 —	Ենմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. ենիք. սԹէն. պօյճ. Ր. հիս. պէպ արն օրթ պէշկ	17
10 —	Եւնմ. մէզար. պէօյք. Թարապ. ենք. միրկ. Ր. հիսար պէշիք։	44
10 35	Միրկ. պէպ. արն. օրթ.	43
11 —	Ենմ. մէզր. պէյքտ. Թրպ. ենիք. պօյճ. պէպ. արն. զրչ. պէշկ։	45

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

11 30	Ա. հիս. զնտլ. վանք. չննկ. պէյլ. զզկ. սկիւտ.	33
11 45	Պէյզ. բշպհ. չպքլ. զանլ. Ա. հիս. զնտ.	22
12 10	Ա. հիս. զնտ. վնիք. Չնկ. պէյլ. Դզկ. պշկ.	37
12 15	Ր. Ա. զվ. ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. պէյզ. բշպհ. չպք. զնլ. Ա. հիս. զնտ. արնվ. չնկ. պէյլ. զուզկ.	17
12 20	Պէյզ. բշպհ. ենիք. զանլ. միրկ. Ր.հիս. պէպ. արնվ. զրչ. օրթ. պէշկ.	41
2 —	Պէյզ. բշպհ. չպք. Զանլ. Ա. Հիս. զնտ. պէշկ.	38
2 30	Ա. հիս. զնտլ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ՛	18
2 50	Պէօյք. Թրպ. պէյզ. բշպհ. չպզլ. զանլ. Ա. հիս. զնտ. պշկ.	34
3 35	Ա. հիս. զնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ։	44
4 30	Պէյզ. բշպ. չպքլ. զնլ. Ա. հիս. ձնտ.	43
5 —	Ա. հիս. զնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զզկ. պշկ.	40
6 30	Պէյզ. ենիք. զանլ. միրկ. Ր. Ա. Հիս. զնտ. պէպ. արնվ. վնք. չնկ. օրթ. պէյլ. զզկ. սկիւտ.	21
7 30	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Պէյզ. բշպ. ենիք. զանլ. Ա. հիս. զնտլ. վնիք. չննկ. պէյլ. զզկ. պէշկ։	31
8 36	Ր. Ա. զվզ. ենիմ. մէզպ. պպօյք. Թրպ. Պէյզ. բշպ. չպքլ. զանլ. Ա. հիս. զնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ։	18
10 10	Ա. հիսարէն ուղղակի կամուրջ։	46
10 30	Պէյզ. ենիք. զանլ. Ա. հիս. զանտ. չննկ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ.	37
11 10	Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ։	34

Կամուրջէն Եւրոպական եզերք

12 15	Պէշկ. օրթ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզր. ենիմ. Ր.Ա.վզ.	45
1 —	Պէշկ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹէն. ենք. Թրպ. պէօյք. մզպ. ենմ.	40
1 35	Ուղղակի Պօյաճգիւղ	20
2 —	Պէշ. արնվ. Ր. հիս. միրկ.	18
2 30	Պշկ. օրթ. արն. պէպ. պյճ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մզպ. ենիմ.	39
3 —	Պէշկ. արն. պէպ.	17
3 40	Սկիւտ. զզկն. օրթ. պէյլ. չննկլ. արնվ. զնտլ. Ա. Ր. Հիս. զնլճ. միրկ. ենիք.փշպ. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզր. ենմ.	22
3 35	Պէշկ. օրթ. զրչչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ.	45
4 —	Պէշկ. միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ։	38
4 45	Պշկ. զզկ. պէյլ. չնկլ. արնվ. պէպ. զնտ. Ա. Ր. Հիս. զնլճ. սԹէն.ենք. բշպ. պէյզ.	20
6 —	Պէշկ. օրթ. զրչչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենմ.	33
6 30	Իսկ. քուզկ. պէյլէր. չէնկէլ. զանտ. Ա. հիսար զանլճ. եէնիք. պէյքօզ պէօյ. մէզպ. եէնիմ. Ր. Ա. զավազ	18
7 —	Պէշկ. օրթք. զրչչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։	17
8 30	Պշկ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։	44
9 35	Պէպ. Ր. հիս. պօյժ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենիմ.	45
9 45	Պշկ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ.	43
10 15	միրկ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ.	40
10 20	Պէշկ. զնտլ. Ա. հիս. զանլ. չպքլ. բշպհ. պէյզ. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. զավազ։	39
10 35	Պէշկ. օրթ. զրչչ. արնվ. պէպ. զնտլ. Ա. Ր.հիս. զնտ. միրկ. սք. ենիք. բշպ. պէյզ.	22
11 —	Պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. քրճպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։	17
11 15	Պէշկ. օրթ. զրչչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք։	18
11 45	Ենիք. Թրապ. պէյքտ. մէզրպ. ենիմ։	45
12 —	Պէպ. Ր. հիս. պօյաճ. սԹէն. ենիք։	37
12 —	Պէշկ. օրթ. զրչչ. արնվ. պէպէք	20

Կամուրջէն ասիական եզերք

1 —	Պէշկ. զզկն. պէյլ. չէննկլ. վնիք. զնտիլ. Ա. հիս։	33
1 30	Սկիւտ. Ա. հիս. զանլ. բշպ. պէյզ. Թրպ. պէօյք.	37
2 35	Սկիւտ. զզկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. զնտլ. Ա. հիս։	44
3 —	Պշկ. Ա. հիս. զանլ. չպքլ. փշպ. պէյզ։	43
3 40	Սկիւտ. զզկն. օրթ. պէյլ. չննկ. արնվ. զնտլ. Ա. Ր. հիս. զանլ. միրկ. ենիք. բշպ. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենմ Ր. Ա. զավ։	22
4 25	Ուղղակի Ա. հիսար։	40
4 45	Պէշ. զզկն. պէյլ. չնկ. արնվ. պէպ. զնտլ. Ա.Ր. հիս. զանլ. սԹէն.ենիք. բշպ.պէյզ։	20
6 30	Սկիւտ. զզկ. պէյլ. չնկ. զնտլ. Ա. հիս. զնլ. ենիք.պէյզ. պէօյք. մզրպ. ենիմ. Ր.Ա. զվզ	18
8 45	Պէշ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. զնտլ. Ա. հիս. զանլ. չպզլ. բշպհ. պէյզզ։	37
9 25	Սկիւտ. զզկն. պէյք. չննկլ. վնիք. զնտլ. Ա. հիս.	38
10 20	Պէշկ. զնտլ. Ա. հիս. զանլճ. չպզլ. բշպհ. պէյզ. Թրպ. պէօյ. մզրպ. Ր.Ա.զվ.	39
10 25	Պէշզ. զզկն. պէյլ. չէննկլ. վնիք։	33
10 35	Պէշկ. օրթ. զրչչմ. արնվ. պէպ. զնտլ. ր. ա. հիս. զանլ. միրկ. սԹն. ենիք. բշպ. պէյզօզ	22
11 10	Պէշ. պէյլ. չէնկ. ա. հիս. բշպ. պէյզօզ	38
11 40	Սկտ. զնտ. ա.հիս. զնլ. չպզ. բշպ. պէյզ.	44
11 55	Պշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. վնիք.	20

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ ժ. վ.	Կամուրջէն Սկիւտար ժ. վ.	Սկիւտարէն Պէշիկթաշ ժ. վ.	Պէշիկթաշէն Սկիւտար ժ. վ.
— —	— —		
12 35	1 25 Գուզկ.	12 —	12 10
1 —	1 50 Գուզկ.	12 35	12 45
1 30	2 25	1 —	1 10
2 —	2 50	1 30	1 40
2 35	3 40	2 15	2 30
3 —	4 —	3 10	3 20
3 35	4 45	3 50	4 —
4 —	5 30 Պէշիկթաշ	4 30	4 40
4 30	6 15 »	5 10	5 20
5 10	7 5 »	5 45	6 27
5 45 Պէշիկթաշ	7 45	6 30	7 17
6 30 »	8 20	7 15	7 57
7 15 »	9 —	8 20	8 30
8 —	9 40 Գուզկ.	9 30	9 40
8 45	10 15 »	10 —	10 10
9 35	10 40 »	10 25	10 35
10 15 Պէշիկ. Գապթ.	11 — »	10 50 Գապթ.	11 5
10 30 Գուզկունճուք	11 25	11 25 »	11 30
11 55 »	11 50	11 50	12 10
11 15 »	12 —		
12 —			

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յիսուս Քրիստոսի վարքը. Համառօտեալ թարգմանութիւն Պատ. Ճէյմս Ստոքըրի հանրածանօթ երկասիրութեան։ Երես 190։ Կը ներկայացնէ Յիսուսի կեանքը, սկսելով անոր Ծննդենէն մինչեւ Համբարձումը. Հեղինակին անունը արդէն գրաւական է գրքին պատուականութեան, որու անշուշտ անձամբ պիտի վըկայէ ամէն ընթերցող։ Գին 4 և 5 դահեկան ըստ կազմին։

Րէտհաուզի բառգիրք (Թուրքերէնէ Անգլ.) երես 2224. 270 դահեկան։

Րէտհաուզի բառգիրք (Անգլիերէնէ Թրք.) երես 827. 100 դահեկան։

Բնական Աշխարհագրութիւն (Հայ. և հայատառ Թրք.) մեծադիր և պատկերազարդ, երես 120. 20 դահեկան։

Բնական Աստուածաբանութիւն (Հայ. հայատառ և յունատառ Թրք.) երես 196. 3 1/2 դահեկան։

Կը ծախուին Պայպլ-Հաուսի գրատան [illegible] Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Պոլիս։ 173

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ 5 17 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 6 18 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիպրոս)։
Եշ. 7 19 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 7/19 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 8 20 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 56

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ, Պօրտօյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի մէջ քալող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քառնըքուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանիդ	3000	Ծասըրնէ	1800
Քարիոթիս	2500	Վուլքէն	1500

Դիմել առ. Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սգրիթ Լիվրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ուղղակի ճամբայ եղող շոգենաւեր Լիվըրփուլ և Միջերկրական մէջ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Քաթոնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7394	Մարաթոն	2403
Աւրանիա	7268	Ատլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէփփօ	2143	Մորոքքօ	1855
Փէնայր	1876	Քամբանիա	12950
Ճէրպաուըն	1814	Լուքանիա	12950
Ֆուլթոնիա	4845		

Դիմել առ. ԺՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ և Ամերիկայի մէջ քալող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Իճիփշիան	3500
Քէսդրիան	10500	Ալբոյն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէշնիան	3700	Մըրսիօ	900
Կավոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը դնել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԸՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՄՈՒՖԵԱՆ